

AZ ERKEL FERENC ÁLTALÁNOS ISKOLA
(1063 Budapest, Szív u. 19-21)

OM azonosító száma: 035329

**HELYI
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

2010

Tartalomjegyzék

1.) Bevezető	4. oldal
A.) Az iskola nevelési programja	5. oldal
2.) Az iskola cél és feladatrendszere; teljesítési kritériumok	5. oldal
2.0. A kompetencia alapú oktatás szükségszerűsége	5. oldal
2.1. Az iskolában folyó nevelő – oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai	8. oldal
2.2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	11. oldal
2.2.10. A nem szakrendszerű oktatás az 5., 6. évfolyamon	14. oldal
2.3. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	15. oldal
2.4. A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenységek	18. oldal
2.5. Sajátos nevelési igényű tanulók együttnevelése	19. oldal
2.6. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek	27. oldal
2.7. A gyermek és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok	28. oldal
2.8. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program	31. oldal
2.9. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység	32. oldal
3.) Környezeti nevelési és egészségnevelési program	35. oldal
4.) A mindennapos testedzés feladatainak végrehajtását szolgáló program	49. oldal
5.) A társadalmi bűnmegelőzéssel kapcsolatos program	50. oldal
6.) Áldozattá válás elkerülésének ismeretei	51. oldal
7.) Erőszakmentes konfliktuskezelő technikákkal összefüggő ismeretek	52. oldal
8.) Közlekedésre nevelés	54. oldal
9.) Az információs és kommunikációs kultúra fejlesztése	54. oldal
10.) Az iskolai hagyományápolás tartalmi vonatkozásai	56. oldal
11.) A szülők, tanulók, pedagógusok együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei	59. oldal

12.) A pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő – oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke	61. oldal
13.) A pedagógiai program megvalósításának feltételei	62. oldal
B.) Helyi tanterv	64. oldal
1.) Az iskola képzési rendje	64. oldal
1.1. A képzés szakaszai	64. oldal
1.2. Követelmények az egyes szakaszokon	64. oldal
1.3. Az iskolában folyó képzési irányok	65. oldal
1.4. A csoportbontás kritériumai	65. oldal
1.5. A tanulói jogviszony: a beiskolázás és az iskola magasabb évfolyamába lépés feltételei	65. oldal
1.6. A továbbhaladás	66. oldal
1.7. Szöveges értékelés az 1 – 4. évfolyamon	66. oldal
2.) A tanulás és nevelés értékelési, ellenőrzési módszere	77. oldal
2.1. Az ellenőrzés területei	77. oldal
2.2. Értékelési rendszer	77. oldal
2.3. Értékelés a nevelés folyamatában	77. oldal
2.4. Értékelés a tanítás, tanulás folyamatában	78. oldal
2.5. Az iskola ellenőrzési és értékelési rendszere	80. oldal
3.) Az otthoni (napközis) felkészülések előírt feladatok meghatározása (írásbeli, szóbeli)	82. oldal
4.) A tanulók fizikai állapota méréséhez szükséges módszerek	83. oldal
5.) Az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kialakításának elvei	83. oldal
6.) Tantárgyszerkezet, óratervek	84. oldal
7.) Kötelező órák, választható órák	84. oldal
8.) Az óraszámok alakulása az intézményben	86. oldal
8.3.) Tantárgyi struktúra	88. oldal
Záró rendelkezések, legitimáció	92-93. old.

1. Bevezető

1.1. Az intézmény neve: Erkel Ferenc Általános Iskola

Címe: 1063 Budapest, Szív u. 19-21.

Jelenleg két épületben folyik a tanítás:

- A Szív utca
- B Felső erdősor közös átjáróval egybenyitott

1.2. Az iskola működésének törvényi feltétele :

- az intézmény OM azonosító száma: 035329
- Alapító Okirata

Jogállása: jogi személy

Fenntartója: VI. kerület Terézváros Önkormányzata

Az intézmény típusa: 1 – 8. évfolyamos általános iskola

1.3. Az iskola története, arculata :

A Szív Utcai Iskola 1874 óta működik oktatási intézményként.

1993-ban a Terézvárosi Önkormányzat képviselőtestületi határozata alapján gimnázium is lesz.

A Terézvárosi Önkormányzat képviselőtestületi határozata alapján 1997. augusztus 15-től a Felső Erdősori Általános Iskola jogutódja az Erkel Ferenc Általános Iskola és Gimnázium.

A Felső Erdősori Általános Iskola az 1870. óta működő első Pestvárosi Nyilvános Polgári Fiúiskolának az utóda.

1967-ben a Szív utcai és az Andrássy úti iskolát egy igazgatás alá vonták, már ekkor emelt óraszámban történt a francia nyelv oktatása. Iskolánk 1965-től francia tagozatos.

Az Operaházzal kötött szerződés (1970.) értelmében a gyermekkor iskolánk ének-zene tagozatán tanul.

A nemzeti kultúra és a zenei kultúra értékei melletti elkötelezettségünket fejezi ki az Erkel Ferenc név, melyet 1987-ben vettünk fel.

1990-ben alakult iskolánk Magnificat kórusa, számtalan magyarországi és külföldi sikeres szerepléssel, rangos hazai és nemzetközi díjakkal, önálló CD-kkel büszkélkedhet.

A francia tagozaton tanuló diákjaink eredményesen vesznek részt országos versenyeken is.

Más tantárgyi, kulturális, sport kerületi, fővárosi, országos versenyeken tanítványaink a legjobbak között kerülnek értékelésre.

A diákönkormányzat valamennyi tagozaton sokszínű programot kínál.

1992-ben gimnáziumi oktatásra kaptunk engedélyt. Francia és ének-zene tagozattal és emelt óraszámú angol nyelvi oktatással működik.

2007. szeptember 1-től a Képviselőtestület döntése alapján a gimnáziumi tagozat a Szinyei Merse Pál Gimnáziumban folytatja tovább tanulmányait.

2004. augusztus 01-től a teljes alsó tagozat az anyaépületbe költözik, és a 2004/2005-ös tanévtől csak két osztályt indíthat az 1. évfolyamon. [(123./2004. (III.25.) A./1. pontja) (124./2004. (III. 25.) (128./2004. (III.25.) A és B pontja) képviselő testületi határozatok alapján]

A) Az iskola nevelési programja

2. Az iskola cél és feladatrendszere; teljesítési kritériumok

Az elsajátítandó ismeretek meghatározása mindig könnyebb, mint megtalálni azokat a módszereket, amelyek növelik az elsajátítás hatékonyságát.

2.0.A kompetencia alapú oktatás szükségszerűsége

A mai társadalmi viszonyok között erőteljesen megnőtt a tudás társadalmi súlya. A fiatalok életpályájának sikeressége azon alapszik, hogy mennyire képesek az iskolában olyan tudással és kompetenciákkal felvértezni magukat, amelyek birtokában képessé válnak a társadalom és a piacgazdaság jelen és jövőbeli igényeinek megfelelni, azokhoz folyamatosan alkalmazkodni.

Az az ismeretanyag, amit a tanulók az oktatás folyamatában el tudnak sajátítani, csak igen kis hányadát jelenti annak az információmennyiségnek, amelyet az egyetemes emberi ismeretek összességének tekinthetünk. A rohamosan bővülő és változó tudományos eredmények miatt szükséges az ismeretszerzés módjának megváltoztatása.

Ennek a változásnak való megfelelés egyik lépcsője a kompetencia-alapú oktatás bevezetése.

A bevezetésre kerülő kompetencia alapú oktatás kiemelt területei:

- **a szövegértési-szövegalkotási,**
- **a matematikai-logikai,**
- **idegen nyelvi,**
- **életpálya építési kompetencia.**

2.0.1.A kulcskompetenciák fejlesztése

Az oktatásnak alapvető szerepe van abban, hogy az európai polgárok megszerezzék azokat a kulcskompetenciákat, amelyek elengedhetetlenek a

változásokhoz való rugalmas alkalmazkodáshoz, a változások befolyásolásához, saját sorsuk alakításához.

A kulcskompetenciák azok a kompetenciák, amelyekre minden egyénnek szüksége van személyes boldogulásához és fejlődéséhez, az aktív állampolgári léthez, a társadalmi beilleszkedéshez és a munkához.

A műveltségterületek fejlesztési feladatai a kulcskompetenciákat összetett rendszerben jelenítik meg. Számos olyan fejlesztési terület van, amely mindegyik kompetencia részét képezi: pl. a kritikus gondolkodás, a kreativitás, a kezdeményezőképeség, a problémamegoldás, a kockázatértékelés, a döntéshozatal, az érzelmek kezelése.

2.0.2. A fejlesztés területei és a kulcskompetenciák

A kompetencia ebben a felfogásban az ismeretek alkalmazási képessége és az alkalmazáshoz szükséges megfelelő motivációt biztosító attitűdök összessége.

Kompetencia alapú oktatáson a képességek, készségek fejlesztését, az alkalmazásképes tudást középpontba helyező oktatást értjük. Ez lehetővé teszi, hogy a külön-külön fejlesztett kompetenciák beépüljenek, és alkalmazásuk életszerű keretet, értelmet nyerjen a gyerekek számára.

Anyanyelvi kommunikáció

Az anyanyelvi kommunikáció magában foglalja a fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények kifejezését és értelmezését szóban és írásban egyaránt (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), valamint a helyes és kreatív nyelvhasználatot a társadalmi és kulturális tevékenységek során az oktatásban és képzésben, a munkában, a családi életben és a szabadidős tevékenységekben.

Idegen nyelvi kommunikáció

Az idegen nyelvi kommunikáció az anyanyelvi kommunikáció elemeivel jellemezhető: fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények megértése, kifejezése és értelmezése szóban és írásban (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás).

Matematikai kompetencia

A matematikai kompetencia a matematikai gondolkodás fejlesztésének és alkalmazásának képessége, felkészítve ezzel az egyént a mindennapok problémáinak megoldására is.

Készségek ~ számlálás, számolás, becslés

Gondolkodási képességek ~ rendszerezés, deduktív és induktív következtetés

Kommunikációs képességek ~ relációszókincs, szövegértés, térlátás

Tudásszerző képességek ~ problémaérzékenység, megoldás, metakogníció

Tanulási képességek ~ figyelem, emlékezet

Természettudományos kompetencia

A 7–8. évfolyamokon a természettudományos nevelés eredményeként kialakul a gyerekekben az általános, az élet hétköznapi folyamataiban, az állampolgári léttel összefüggő döntésekben használható tudás. A három hagyományos természettudományi részműveltség-terület tanítása az iskolában együttműködésben kell, hogy történjék.

Digitális kompetencia

A digitális kompetencia felöleli az információs társadalom technológiáinak magabiztos és kritikus használatát a munka, a kommunikáció és a szabadidő terén.

A hatékony, önálló tanulás

A hatékony, önálló tanulás azt jelenti, hogy a tanuló képes kitartóan tanulni, saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve az idővel és az információval való hatékony gazdálkodást is. Ez egyrészt új ismeretek szerzését, feldolgozását és beépülését, másrészt útmutatások keresését és alkalmazását jelenti.

Szociális és állampolgári kompetencia

A személyes, értékorientációs, interperszonális, interkulturális, szociális és állampolgári kompetenciák a harmonikus életvitel és a közösségi beilleszkedés feltételei. Az állampolgári kompetencia képessé teszi az egyént arra, hogy a társadalmi folyamatokról, struktúrákról és a demokráciáról kialakult tudását felhasználva, aktívan vegyen részt a közügyekben.

Kiemelt feladatunk, hogy a tanulók ismerjék meg népünk kulturális örökségének jellemző sajátosságait, *nemzeti kultúránk* legjelentősebb értékeit.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

A kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia segíti az egyént a mindennapi életben – a munkahelyén is – abban, hogy megismerje tágabb környezetét, és képes legyen a kínálkozó lehetőségek megragadására.

A gazdálkodás és a pénz világára vonatkozó tudás nélkül nem érthetjük meg a bennünket körülvevő világ számunkra fontos folyamatainak jelentős hányadát; e tudás általános műveltségünk részévé vált.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség

Az iskolai művészeti nevelés célja, hogy megszilárdítsa az esztétikai-művészeti alpműveltséget, segítse kialakítani az igényt a tanulóknál arra, hogy egyéni képességeik, lehetőségeik figyelembevételével egész életük során képezzék magukat, bővítsék műveltségterületi és kulturális ismereteiket.

2.1. Az iskolában folyó nevelő – oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai.

2.1.1. Általános fejlesztési alapelveink

- **Gyermekközpontúság**
  - **Gyakorlatközpontúság és alkalmazható tudás**
  - **A tudás- és a képességfejlesztés helyes arányának megtalálása**
  - **Képesség- és személyiségfejlesztés**
  - **Új típusú tanári attitűd**
  - **Tevékenységek központú tanítási-tanulási gyakorlat megvalósítása**
  - **Differenciált fejlesztés és esélyegyenlőség megteremtésére való törekvés különös tekintettel a sajátos nevelésű tanulók esetében**
  - **Fokozatosság és folyamatosság**
  - **Az együttneveléshez megfelelő tanulási környezet kialakítása**
  - **Tanulási motiváció fejlesztése**
- Nevelő – oktató munkánkat a demokrácia értékei, a nemzeti értékek, az európai **humanista értékrend** hatja át.
- Iskolánk elsődleges célja, feladata egyrészt az emberiség eddig felhalmozott tudásának áthagyományozása, továbbadása az élet továbbvivőinek, a gyermekeknek. Ebben a tudáskincsben kitüntetett helye van számunkra: a magyarság kulturális örökségének, a **nemzeti hagyományoknak**, az **európai kultúrájának**.
- Törekszünk arra, hogy tanítványaink megismerjék az egész emberiséget érintő **globális problémákat**, átérezzék megoldásuk felelősségét.
- Különböző kultúrák iránt **nyitottságot**, megértést, megbecsülést, **humánus** értékeket védő **magatartást** szeretnénk kialakítani diákjainkban.

- Célunk még a környezeti nevelés. Szeretnénk, ha tanulóink érzékenyek lennének környezetük állapota iránt, a **környezetért felelősséget** éreznének. Bekapcsolódnának közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe, gyarapításába.

2.1.2. Célok a nevelés – oktatás szakaszaira; a fejlesztés területei és a kulcskompetenciák

- A gyerekeket konstruktív, pozitív életvezetésre tegyük képessé, olyan életvitelre, ami szociálisan is értékes és egyénileg is eredményes.
- Magatartási, döntési, életvezetési minták nyújtásával az a célunk, hogy hosszabb távú, racionálisan **átgondolt életvezetési koncepció**, életterv, életeszmény, életideál formálódjon diákjainkban.
- A gyerekek intellektusát, memóriáját fejlesztjük, jellemüket formáljuk, hogy érzelemgazdag személyiségekké váljanak.
- Az **egészséges életmódra nevelés** területén kitűzzük számukra a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzését, a szexuális kultúra kérdésével való foglalkozást.
- A gyermeket a passzív befogadás helyett tevékenykedtessük, aktivizáljuk, a saját **élményszerű tanulás, tapasztalatszerzés** alkalmait biztosítsuk számára.
- Figyelembe vesszük, hogy a serdülőkor kezdetétől a tanulók ismeretszerzési folyamatában előtérbe kerül az elvont fogalmi és az elemző gondolkodás.
- A különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű, képességű, motivációjú, szocializáltságú, kultúrájú gyerekeket együtt neveljük elősegítve a tanulási **esélyegyenlőség** megteremtésének lehetőségét.
- A tanulók személyiségének és képességeinek fejlesztése során az ismeretek átadásával elérni azt, hogy a tanulók képessé váljanak a középiskolai tananyag elsajátítására.
- Célunk az **egyénre szabott tanulási módszerek**, eljárások kiépítése, emlékezet erősítése, gondolkodási kultúra művelése, az **önművelés igényének** és szokásának kibontakoztatása.

2.1.3. Feladatok :

- A pedagógiai munka középpontjában a **személyre szóló fejlesztés** törekvése álljon.
- A tanulói kíváncsiságra, érdeklődésre épített, és ezáltal motivált munkában fejlessze a gyermekben a felelősségtudatot, a kitartás képességét, és előmozdítsa érzélemvilágának gazdagodását, **felkészítse a tanulót az egész életen át tartó tanulásra**.
- Működjön közre a tanulási nehézségekkel való megküzdés folyamatában.
- Törődjön azoknak a **hátrányoknak** a **csökkentésével**, amelyek a tanulók szociális – kulturális környezetéből, vagy eltérő ütemű éréséből fakadnak.

- A tanulók jellemét formálva szolgálja a személyiség érését.
- Erősítse meg a humánus magatartásmintákat, szokásokat **(szociális kompetencia)**.
- Fejlessze a tanulóknál azokat a képességeket, készségeket, amelyek a környezettel való harmonikus, konstruktív kapcsolatokhoz szükségesek.
- Olyan helyzeteket kell teremteni, amelyekben a tanuló gyakorlati módon igazolhatja megbízhatóságának, szavahihetőségének értékét.
- Fejleszteni kell a tanulóknál a nemzeti azonosságtudatot, amely képviselje az egymás mellett élő különböző kultúrák iránti igényt. **(állampolgári kompetencia)**
- Erősítse az Európához való tartozás tudatát, és egyetemes értelemben is késztesse más népek hagyományainak, kultúrájának megismerésére, megbecsülésére. **(állampolgári kompetencia)**
- Fordítson figyelmet az emberiség közös problémájának bemutatására.

2.1.4. Eljárások, módszerek :

- a., A meggyőzés, a felvilágosítás, a tudatosítás módszerei
(meggyőzés, minta, példa, példakép, eszménykép, bírálat, önbírálat, beszélgetés, felvilágosítás, tudatosítás, előadás, vita, beszámoló)
- b., A tevékenység megszervezésének módszerei
(követés, megbízás, ellenőrzés, értékelés, játékos módszerek, gyakorlás)
- modern személyközpontú, interaktív, tapasztalati tanulásra alapozó tanulószervezési eljárások alkalmazása által.
- c., A magatartásra ható módszerek
  - ösztönző - ígéret, helyeslés, biztatás, elismerés, dicséret (szóbeli, írásbeli), osztályozás, jutalmazás (jutalmazás formái : szóbeli dicséret, írásbeli dicséret, oklevél, kitüntetés, jutalom – pl. Erkel plakett, Erkel Gyűrű -, jutalom kirándulás, jutalomkönyv).
  - kényszerítő – felszólítás, követelés, parancs, büntetés (büntetés lehet : szóbeli figyelmeztetés, osztályfőnöki figyelmeztetés, intés, rovó, igazgatói figyelmeztetés, intés, rovó, nevelőtestület elé idézés, szigorú megrovás, párhuzamos osztályba áthelyezés, áthelyezés másik iskolába, tanuló kizárása)
- d., gátlást kiváltó módszerek – felügyelet, ellenőrzés, figyelmeztetés, intés, fenyegetés, tilalom, átterelés, elmarasztalás

2.1.5. Eszközök :

- a., Nyelvi eszközök (beszéd, beszélgetés, interjú)
- b., Nem nyelvi eszközök (arckifejezés, tekintet, mozzanatok, kulturális jelzések).
- c., Szociális technikák

- **ön** - és emberismeret fejlesztéshez (fejlesztő interjú, fejlesztő beszélgetés)
- szociális képességfejlesztő technika

2.2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Iskolánk pedagógiai programja a NAT-ban leírt és képviselt értékekre, valamint a helyi sajátosságokból adódó hagyományokra és szükségletekre épül.

Pedagógiai feladatainkat az alábbiakban határozzuk meg :

2.2.1 A NAT-ban és a kerettantervben leírt egységes, alapvető tartalmak átadása, elsajátítása.

2.2.2. Valamint az erre épülő differenciálás, a kulcskompetenciák használata

Kulcskompetenciák:

- **anyanyelvi kommunikáció**
- **szociális és állampolgári kompetencia**
- **kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia**
- **esztétikai, művészeti tudatosság és kifejezőképeség**

E három feladatunk azt a célt szolgálja, hogy tanulóink minél teljesebben bontakoztassák ki személyiségüket.

A különböző ismeretek elsajátítása során törekszünk hozzájárulni a tanulók értelmi, önálló ismeretszerzési, kommunikációs, egészséges és kulturált életmód iránti cselekvési motívumainak, képességeinek a kialakításához, fejlesztéséhez.

Képzésünk tartalma az emberre, a társadalomra, a művészetekre, a természetre, a tudományokra, a technikára vonatkozó kultúra alapvető eredményeit foglalja magába, a tanulók életkori fejlettségi szintjéhez méretezett kiválasztással, elrendeléssel.

A helyi tanterveket is magában foglaló pedagógiai programunk összeállításánál elsődleges szempont volt a tanulók képességeinek fejlődéséhez szükséges olyan követelmények meghatározása, amely ösztönzi a személyiségfejlesztő oktatást.

Személyiségfejlesztő oktatásunk sarkköve :

- a nevelést olyan értékközvetítő és értékteremtő tevékenységnek tekintjük, amelynek során legfőbb célunk az, hogy tanítványaink **konstruktív életvezetésre váljanak alkalmassá ;**
- olyan életvitelre, ami szociálisan is értékes (**közösségfejlesztő**) és egyénileg is eredményes (**önfejlesztő**).

2.2.3. Ebből következően az iskolai nevelésben legfőbb feladatunknak tekintjük :

- a konstruktív magatartás és tevékenység repertoár megszilárdítását
- a konstruktív életvezetést stabilizáló és stimuláló magasrendű szükségletrendszer kiépítését, kifejlesztését

- az életvezetést szabályozó személyiségkomponensek fejlesztését.

2.2.4. Közösségfejlesztő magatartási és tevékenységi formák – amelyek számunkra elsődlegesek :

- szellemi, fizikai vagy közéleti munka
- a nemzeti, valamint a helyi közösség szellemi, kulturális, természeti értékeinek védelme
- a segítőkészség vagy karitativitás
- a fegyelmezettség.

2.2.5. Az egyéni siker és eredményesség feltételeit jelentő önfejlesztő magatartási és tevékenységi formák :

- intellektuális, ismeretszerző tevékenység
- esztétikai tevékenység (esztétikai élmény befogadására és alkotásra irányuló tevékenység)
- egészséges életmód normáit követő magatartás, egészséges életritmus iránti szükséglet, mozgásszükséglet, higiéniai szabályok betartásának követelménye.

A nevelésben arra törekszünk, hogy ezeket a magatartási és tevékenységi formákat autonóm módon, belső indítatásból produkálja a gyerek.

2.2.6. További fontos célnak tekintjük a fentiekben felsorolt magatartási és tevékenységi formák személyiségbeli feltételeinek megteremtését :

- a közösségfejlesztő és önfejlesztő szokások kialakítását életvezetési modellek nyújtását a tanári személyiség kiépítésével és karbantartásával.
- a tanulók meggyőződésének formálását.

Tapasztalataink szerint a 10. életévben az alapvető szokásrendszer kialakítása bezárul. Később már csak karbantartható, megerősíthető, differenciáló hatás érvényesül.

A szokásrendszer megalapozásában a XX. sz-i reformpedagógiák alapvető felismerését szeretnénk hasznosítani : széles tevékenységrepertoárt kívánunk biztosítani tanítványaink számára – **a gyerekek permanens és sokoldalú tevékenykedtetése a fő feladat.**

A tevékenységeket úgy tervezzük meg, hogy azok megfeleljenek a gyerek érdeklődésének, szükségleteinek.

2.2.7. Gyermeki szükségletek, amelyek nélkül állásfoglalásunk szerint oktatás – nevelés nem szervezhető meg :

- az intellektuális aktivitás szükséglete
- új információk iránti szükséglet
- teoretikus kutatás szükséglete

- esztétikai szemlélődés szükséglete
- a művészi oktatás szükséglete
- a rend iránti szükséglet
- a sikerre törekvés szükséglete
- a szabadság és függetlenség szükséglete
- az ország és a nép jólétére törekvés szükséglete
- a társadalmi normának megfelelés szükséglete
- a társadalmi presztízstre törekvés szükséglete
- a személyi becsület megőrzésének szükséglete
- játékszükséglet
- mozgásszükséglet
- változatosság iránti szükséglet
- nemeslelkűség szükséglete
- igazságosság szükséglete
- pártfogás szükséglete
- örömszerzés szükséglete
- együttlét és véleménycsere szükséglete
- együttműködés szükséglete.

A szükségletek a gyerekek tevékenységének megszervezésében, mint motivációs tényezők játszanak döntő szerepet.

A modellközvetítés folyamatát az együttes tevékenység során tartjuk a leghatékonyabbnak.

2.2.8. A tanulók meggyőződés formálásában a meggyőzés különböző módszereit, eszközeit használjuk.

A nevelési folyamatban 10 éves korig a tekintélyi szabályozás – a felnőtt tekintélyi személyek, a pedagógusok szerepe a meghatározó. 10 éves kor fölött az indirekt nevelési hatásrendszert tartjuk hatékonynak, elsődlegesnek.

2.2.9. Ezen célkitűzések alapján az alábbi konkrét pedagógiai feladatok köré csoportosítjuk a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos teendőket :

2.2.9.1. Az értelem kiművelése területén elvégzendő feladatok :

- a megismerési vágy fejlesztése
- a felfedezési vágy fejlesztése
- a játékszeretet és az alkotásvágy fejlesztése
- tanulási teljesítményvágy optimalizálása
- **tanulási életprogram** fejlődésének segítése

2.2.9.2. A segítő életmódra nevelés területén elvégzendő feladatok :

- **szociális kompetencia fejlesztése**
- szociális szokások fejlesztése

- szociális minták biztosítása
- szociális készségek kialakítása
- szociális ismeretek nyújtása
- szociális **kommunikáció fejlesztése**
- szociális érdekérvényesítés fejlesztése
- segítőkézség fejlesztése (**szociális kompetencia**)
- együttműködési készség fejlesztése
- a versengés képességének fejlesztése (**kezdeményezőképeség, vállalkozói kompetencia**)

2.2.9.3. Az egészséges és kulturált életmódra nevelés területén elvégzendő feladatok :

- testi képességek, önellátási képesség, befogadóképességek, önkifejezési képességek fejlesztése
- egészségvédő képességek fejlesztése
- önértékelő képesség fejlesztése
- önmegismerő képesség fejlesztése
- önkifejező képesség kialakítása (**anyanyelvi kommunikáció**)

2.2.9.4. A szakmai képzés alapozása területén elvégzendő feladatok :

- alkotóképesség fejlesztése
- szakkörök, iskolán kívüli fórumok jobb kihasználása
- iskolán belüli és iskolák közötti versenyek színvonalassá tétele. (**kezdeményezőképeség, vállalkozói kompetencia**)

2.2.10. A nem szakrendszerű oktatás az 5. és 6. évfolyamon

2.2.10.1.Célok

1. Az iskolai **alapozó funkciók hatékonyságának növelése**
2. Alapkészségek megerősítése, pótlása
3. Az eltérő tanulói fejlettségi szint kezelése
4. A helyi tanterv eredményeinek elemzése alapján, az elvárt teljesítménytől elmaradók felzárkóztatása, lehetőség teremtése ahhoz, hogy a tanuló elérje a helyi tanterv elvárt követelményszintjét.
5. Olyan készség és képességfejlesztés, amely később a további sikeres tanulás előfeltétele lehet.

I. Feladatok

- Az alapozás folytatása,
- Felzárkóztatás,
- Fejlesztés

1. A tanulók közötti különbségek mérése
2. Fejlesztésközpontú folyamattervezés
A fejlesztő tevékenység az egyes gyerekek adottságaihoz, egyéni szükségleteihez, aktuális állapotához igazítva - Mindenkinek a neki megfelelő gondoskodás igyekszünk nyújtani
Eltérő tanulási eljárások alkalmazása – differenciálás
3. Fejlesztésorientált, gyermekközpontú, személyiségfejlesztő, prognosztizáló, visszajelző, megerősítő, motiváló értékelés

II. Kiemelten fontos fejlesztési feladatok

- az önálló tanulás, a jegyzetelési technikák tanítása
- az információszerzés-, és feldolgozás képességének fejlesztése
- a kommunikációs képességek erősítése
- a szociális kompetenciák fejlesztése
- a térbeli, időbeli, mennyiségi viszonyokban való pontosabb tájékozódás kialakítása
- problémamegoldó gondolkodás fejlesztése

III. A fejlesztési területek kijelölése

- **Matematikai kompetenciák**
- **Kommunikáció / szövegértés, szövegalkotás**

2.3. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

2.3.1 A közösségfejlesztés az a folyamat, amely az egyén és a társadalom közötti kapcsolatot kialakítja, megteremti. Az iskolánkban a közösségfejlesztés fő területei a :

- tanórák – szaktárgyi órák, osztályfőnöki órák
- tanórán kívüli foglalkozások – napközi, séta, kirándulás, szakkörök
- diákönkormányzati munka
- szabadidős tevékenységek

Mind a négy terület sajátos foglalkoztatási formát követel, mások az egyes területek feladatai, céljai abban azonban megegyeznek, hogy valamennyien tevékenyen hozzájárulnak :

- az egyén (tanuló) közösségi magatartásának kialakításához,
- véleményalkotó, véleménynyilvánító képességének fejlődéséhez,
- a közösségi szokások, **normák elfogadásához** (etikai értékrend),
- a másság elfogadásához, **(szociális kompetencia)**

- az együtt érző magatartás kialakulásához,
- a harmonikus emberi kapcsolatok fejlesztéséhez.

A közösségfejlesztés során nem csak a pedagógusoknak van feladatuk, hanem az iskolában foglalkoztatott valamennyi dolgozónak, hiszen megjelenésével
viselkedésével
beszédstílusával
társas kapcsolatával

az intézmény valamennyi dolgozója
példaként áll a diákok előtt.

2.3.2. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladataink a következők :

Törekedjünk arra, hogy minden tanuló :

- Ismerje meg azokat a társas együttélés alapvető szabályait, amelyek a közösségben való harmonikus kapcsolatok kialakításához elengedhetetlenek.
- Megismerje népünk kulturális örökségének jellemző sajátosságait, nemzeti kultúránk nagy múltú értékeit. **(állampolgári kompetencia)**
- Sajátítsa el azokat az ismereteket és gyakorolja azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismeréséhez, megbecsüléséhez, az ezekkel való azonosuláshoz vezetnek.
- Legyen nyitott, megértő a különböző szokások, életmódok, kultúrák, vallások; a másság iránt, becsülje meg ezeket. **(szociális kompetencia)**
- Valamilyen módon közvetlenül is vállaljon részt a nemzetközi kapcsolatok ápolásában. **(állampolgári kompetencia)**
- Váljon érzékeny a környezete állapota iránt.
- Kapcsolódjon be közvetlen környezete értékeinek megőrzésébe, gyarapításába. **(természettudományos kompetencia)**
- Életmódjában a természet tisztelete, a felelősség, a környezeti károk megelőzésére törekvés váljon meghatározóvá.
- Szerezzen személyes tapasztalatokat az együttműködés, a környezeti konfliktusok közös kezelése és megoldása terén.
- Tanulóink tudjanak társaikkal és a felnőttekkel is adott témáról, **anyanyelvükön szabatosan kommunikálni.**
- Az önálló, felnőtt életében képes legyen életmódjára vonatkozóan helyes döntéseket hozni, **egészséges életvitelt** kialakítani.
- Ismerje meg a környezet leggyakoribb egészségét, testi épséget veszélyeztető tényezőit és ezek elkerülésének módját.
- Kapjon kellő mennyiségű támogatást a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzéséhez.
- Tanuljon meg tanulni **(hatékony önálló tanulás).**
- Tudja, hogy életpályája során többször pályamódosításra kényszerülhet **(vállalkozói kompetencia).**
- Legyen képes ellenőrzésre, egymás segítésére és segítő szándékú ellenőrzésre
- Tevékenysége erősítse a közösséghez való kötődést.

2.3.3. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatokat az egyes tanárok az alábbi módon segítik:

A tananyag elsajátítása:

- segítse a tanulók kezdeményezéseit,
- járuljon hozzá a közvetlen tapasztalatszerzéshez,
- a közvetlen tapasztalatszerzés segítse elő a harmonikus kapcsolat kialakítását a természeti és társadalmi környezettel,
- biztosítson elegendő lehetőséget a közösségi cselekvések kialakításának / fejlesztésének segítésére,
- alapozza meg a nemzettudatot, mélyítse el a nemzeti önismeretet, a hazaszeretetet,
- ösztönözzön a szűkebb és tágabb környezet hagyományainak feltárására, ápolására, késztesse az ezekért végzett egyéni és közösségi tevékenységre,
- tegye képessé a tanulót a környezet sajátosságainak, minőségi változásainak megismerésére és elemi szintű értékelésére,
- során alakuljon ki a tanulóban bátorító, vonzó jövőkép, amely elősegíti a környezeti harmónia létrejöttéhez szükséges életvitel, szokások kialakulását és a környezet iránti pozitív érzelmi viszonyulások erősödését,
- alakítsa ki a tanulóban, hogy a környezet ismeretén és személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartás egyéni és közösségi szinten egyaránt legyen a tanulók életvitelét meghatározó erkölcsi alapelv,
- irányítsa a tanulót arra, hogy az önálló ismeretszerzés, véleményformálás és kifejezés, a vélemények, érvek kifejtésének, értelmezésének megvédésének a képességei álljanak a kommunikációs kultúra középpontjában
- fejlessze ki a tanulóban az új információs rendszerben való eligazodás, valamint annak kritikai módon való használatának képességét,
- adjon ismereteket a betegségek, balesetek, sérülések elkerülésére, az egészség megőrzésére,
- és személyi, tárgyi környezete segítse azoknak a pozitív beállítódásoknak a kialakulását, amelyek a gyermekek, ifjak egészségi állapotát javítják,
- fejlessze a beteg, sérült és fogyatékos embertársak iránti elfogadó és segítőkész magatartást,
- irányuljon a szexuális kultúra, magatartás kérdéseire, fordítson figyelmet a családi életre, a felelős, örömteli párkapcsolatokra történő felkészítésre,
- során kapjon átfogó képet a munka világáról,
- során alkalmazott változatos munkaformák erősítsék az együvé tartozás és az egymásért való felelősség érzését.

2.4. A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenységek

2.4.1. A Kt. 30. § (8) bekezdése szerint abban kérdésben, hogy a gyermek, tanuló beilleszkedési zavarral, magatartási rendellenességgel küzd, vagy fogyatékosságban szenved, a nevelési tanácsadó megkeresésére a szakértői és rehabilitációs bizottság dönt. A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység területei a következők:

- a tanuló mentesítése egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alól (csak írásbeli vagy szóbeli beszámolás, tantárgyi részek osztályzása alóli felmentés, valamely tantárgy osztályzása alóli felmentés, stb.)
- a magántanulókkal, kapcsolatos pedagógiai tevékenység: beszámoló, egyéni foglalkozás, korrepetálás, számonkérés
- gyógytornász, gyógypedagógus, logopédus bevonása
- egyéni továbbhaladás

2.4.2. A pedagógussal szemben a következő elvárásokat fogalmazzuk meg:

- ismerje a részképesség-zavar tünet együttesét
- tudjon differenciáltan oktatni, nevelni
- semmiféle hátrányos megkülönböztetés, degradáció nem érheti részéről a tanulót
- az értékelésnél vegye figyelembe a tanulók eltérő képességeit
- a teljesítmény mérésénél adjon előnyt a hátránnyal küzdőknek, önmagához képest is nézze a fejlődést (kevesebb feladat, differenciálás, több idő stb)
- a hátrányt nem jelentő képességterületen erősítse a tanuló kiemelkedési lehetőségeit
- nevelje a közösséget a képességek különbözőségének tolerálására.

2.4.3. Elvárások az osztályfőnökkel szemben

- a szülővel kiemelten figyelmesen és tapintatosan viselkedjen, foglalkozzon
- a tanuló problémáit értesse meg a szaktanárokkal
- szükség esetén forduljon szakemberhez a tanuló ügyében
- kísérje figyelemmel a tanuló szakellátásának folyamatát, eredményességét
- gondoskodjon a tanuló megfelelő iskolafokozatba kerüléséről, a pályaválasztásáról
- szükség esetén a tanuló iskolai magatartásáról, teljesítményéről adjon írásban véleményt

2.5. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK EGYÜTTNEVELÉSE

A tevékenység definíciója

Becslések szerint az európai népesség mintegy 10-15%-a valamilyen fogyatékossgal él. Erős társadalmi elkötelezettség bontakozott ki az Unióban társadalmi integrációjuk mellett. Fontos feladatunk **szociális kompetencia fejlesztése**. A befogadó felnőtt társadalom akkor válik elfogadóvá, ha a szociális tanulás már gyermekkorban elkezdődik. Az ép tanulók az együttnevelődés során egész életükre kiható humán értékek kifejlődésével gazdagodnak. Minél kisebb életkorban találkozik az egészséges gyermek sérülttel, annál könnyebben alkalmazkodik a helyzethez. Természetessé válik az **elfogadás, a tolerancia**, és észrevétlenül épül ki bennük a segítőkézség. A hátrányos helyzet felszámolásának, az **esélyegyenlőség megteremtésének** első, elemi színtere az oktatás. Itt kell, hogy elkezdődjön az egyéni fejlesztés, a sérülések korrekciója.

A törvényi háttér

1. Az SNI-s tanuló

SNI tanuló az, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján „a” - testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékossgal együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd, „b,, - a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd;” (1993. évi LXXIX. sz. tv.121.§ 29.)

A **sajátos nevelési igényű** - testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, halmozottan fogyatékos, valamint a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető, ill. vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd - **tanulók** iskolai nevelését és oktatását végző iskola helyi tantervét az iskolatípusra kiadott - választható - kerettantervek és a 2/2005. (III. 1.) OM rendelet 2. számú mellékletként kiadott **Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvében** foglaltak figyelembevételével készíti el, illetve fogadja el.

Számukra a **Közoktatási törvény** biztosítja a különleges gondoskodáshoz, a rehabilitációs célú foglalkozáshoz való jogot, mely a tanulót fogadó intézmény számára kötelezettséget jelent. (1993. évi LXXIX. sz. tv. 30.§)

Bármilyen fogyatékkal is él az intézményben nevelt gyermek kiemelt fontosságú a gyermek-gyermek, gyermek-pedagógus, pedagógus-szülő közötti kooperáció és kommunikáció valamint a pedagógus megváltozott szerepe. Az integráló

pedagógusnak új készségeket kell elsajátítania ahhoz, hogy mediátorként tudjon közreműködni az „ép” és a sajátos nevelési igényű gyerekek szüleinek párbeszédében.

Célok, feladatok, részfeladatok, a tevékenységet végzők köre

2.5.1. A sajátos nevelési igényű tanulók integrációjának **célja**:

- a választott iskolában részesüljenek képességeiknek és érdeklődésüknek megfelelő nevelésben, fejlesztésben, oktatásban,
- illeszkedjenek be tanulói közösségükbe,
- képessé tegyük őket a többi tanulóval való együtt haladásra.

Ennek sikere érdekében az alábbi **feladatokat** kell megvalósítanunk:

- Az iskola pedagógusainak, tanulói, szülői közösségének sikeres felkészítése a sajátos nevelési igényű tanulók fogadására.
- A nyitott tanítási-tanulási folyamatban megvalósuló tevékenység tegye lehetővé a gyermekek igényeitől függő pedagógiai eljárások, eszközök, módszerek, terápiák, a tanítás-tanulást segítő speciális eszközök alkalmazását.
- A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában részt vevő **pedagógusnak** rendelkeznie kell magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal: a tananyag feldolgozásánál **figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak a sajátos nevelésű igényű tanuló csoportjára jellemző módosulásait**,
- szükség esetén **egyéni fejlesztési tervet készít**, ennek alapján haladási ütemet biztosít,
- a **differenciált nevelés**, oktatás céljából adódóan individuális módszereket, technikákat alkalmaz,
- a tanórai tevékenységek, foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a folyamatos értékelés, a hatékonyság-vizsgálat, a tanulói teljesítmények elemzése alapján, ha szükséges, az eljárásait megváltoztatja, **az adott helyzethez igazodó módszereket** megválasztja,
- egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres,
- **alkalmazkodik az eltérő képességekhez**, az eltérő viselkedésekhez,
- együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatba.
- figyelemmel kíséri a tanulók haladását, részt vesz a részeredmények értékelésében, javaslatot tesz az egyéni fejlesztéshez igazodó módszerváltásokra,

- együttműködik a többségi pedagógusokkal, iránymutatásai során figyelembe veszi a tanulóval foglalkozó pedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait,
- terápiás fejlesztő tevékenységet végez a tanulóval való közvetlen foglalkozásokon, a rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben, ennek során **támaszkodik a tanuló meglévő képességeire, az ép funkciókra.**

2.5.2.A fejlesztés alapelvei

Részképesség zavarait mutató tanulók különleges gondozási igényeinek kielégítése gyógypedagógiai tanár, terapeuta és/vagy pszichológus közreműködését igényli. A kialakulatlan részképességek jellegének megfelelően az iskolai oktatásban érvényesíteni kell a számonkérési, esetleg indokolt esetben, a tanulási képességeket vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság javaslata alapján, az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alóli mentesítés lehetőségét.

Az iskolai nevelés, oktatás során:

- **ki kell alakítani a tanulóknak az egészséges énképet és önbizalmat,**
- **növelni kell a kudarctűrő képességüket,**
- **az önállóságra kell nevelni őket.**

2.5.3. Iskolánkban gyakrabban előforduló részképesség zavarok

2.5.3.1. Diszlexia, diszgráfia

A diszlexia a tanulási zavarok fogalmkörébe tartozó, intelligenciaszinttől független olvasási és helyesírási gyengeség. Hátterében a központi idegrendszeri sérülései, organikus eltérései, érési késése, működési zavara, örökletesség, lelki és környezeti okok különböző összefonódási találhatók meg, valamelyik dominanciájával. Általában differenciálatlan az aktív szókinccs, és gyenge a verbális emlékezet. A tanuló az új szavakat nehezen jegyzi meg, megmásítja, torzítja, jó értelmi képesség esetén is új szót alkot helyette, vagy körülírja a

fogalmat. Az olvasás tanulása során nehezen alakul ki a hang-betű kapcsolat, gyakori és makacs betűtévesztések fordulnak elő, a sorrendben átvetések tapasztalhatók, a hosszabb szavak áttekintése rendkívül nehéz. Hibás kombinációk, felületes akusztikus képzetek előhívása észlelhető. Nehéz a figyelem megosztása az olvasási technika és a szöveg tartalma között, pontatlan a toldalékok olvasása, lassú az olvasási tempó, gyenge a szövegértés. A súlyos olvasás-írászavar irreverzibilis, maradványtünetei a közép- és felsőfokú oktatásban, illetve a felnőttkorban is feltűnnek és fennmaradnak.

Diszgráfia esetén az írómozgásokban, azok kivitelezésében jellemző a rossz kéztartás, az íróeszköz helytelen fogása, a görcsösség. Más tananyagokban való előrehaladáshoz viszonyítva nagyon lassú az írás megtanulásának a folyamata. Az írómozgás egyenetlen, ritmusa és lendülete töredezett lesz, az optimális mozgássor csak nagyon lassan valósul meg, ezért fáradékonyabbak a diszgráfias tanulók.

Az írás külalakjában megjelenő tünetek:

- tájékozódási nehézségek a vonalrendszerben, a leírt betűk nagysága egy szón belül is erősen változó, a betűk dőlésszöge következetlen, a betűformák szabálytalanok,
- gyakori az átírás, áthúzás, összefirkálás, a zárójel,
- hiányoznak vagy torzulnak a betűkapcsolatok,
- gyakori a nyomtatott és írott betűk keverése.

Jellemző a helyesírási készség általános gyengesége:

- feltűnőek a tükörírásos elemek és fölösleges betűelemek, a betű-, szótag-, szókihagyások,
- diktálás után betű, szótag, szó ki- és elhagyása fordul elő, a tanuló a szöveget módosítja, esetleg értelmetlen mondatokat ír,
- a tanuló kapcsolási nehézségekkel küzd, írásban is téveszti a szó-és mondatstruktúrát.

- A fejlesztés célja:

- Az olvasás- írászavar javításának feladata az iskolás korban az, hogy kialakítsa a tanulóban az intellektusának és mindenkori osztályfokának megfelelő értő olvasás-írás készséget, fejlessze kifejező készségét, segítse az olvasás, írás eszközzé válását az ismeretek megszerzésében.
- A fejlesztés feladatai:
  - A testséma biztonságos kialakítása,
  - a téri és időrelációk kialakítása praktikus és verbális szinten,
  - a vizuomotoros koordináció gyakorlása,
  - a látás, hallás, mozgás koordinált működtetése,
  - az olvasás, írás tanítása (szükség esetén újratanítása) hangoztató-elemző, vagy diszlexia prevenciós módszerrel,
  - az olvasás, írás készségének folyamatos gondozása, fejlesztése a tanuló egész iskolai pályafutása alatt,
  - a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során,
  - az **élő idegen nyelv oktatása** speciális módszerekkel, **auditív megközelítéssel**,
  - **anyanyelvi és digitális kompetencia** fejlesztése: az **olvasásképtelenséget a szövegek auditív tolmácsolásával, az írás segítségét gépi írással, szövegszerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával kell segíteni.**

2.5.3.2. Diszkalkulia

A diszkalkulia különböző számtani műveletek, matematikai jelek, kifejezések, szabályok megértésének, a számjegy, számkép felismerésének, egyeztetésének, grafikus ábrázolásának, a számok sorrendiségének, számneveket szimbolizáló vizuális alakzatok azonosításának nehézsége más (pl. olvasás, írás idegen nyelvtanulás) iskolai teljesítményének jó színvonala mellett.

Háttérben általában valamilyen idegrendszeri sérülés húzódik meg, amelynek következtében zavart az érzékelés-észlelés folyamata, sérült a gondolkodás. Nehezítetté válik a szimbólumok felismerése és tartalmi azonosítása, akadályozott a fogalmak kialakulása, sérülnek a fogalmakkal végzett gondolkodási műveletek, a sor- és szabályalkotás, a téri és síkbeli viszonyok érzékelése, illetve zavart szenved az emlékezet és a figyelem.

A diszkalkuliás tanulóknál általában hiányzik a matematikai érdeklődés, kialakulatlan a mechanikus számlálás képessége, a mennyiség-állandóság. Súlyos elmaradásaik vannak a matematikai nyelv használatában, a matematikai relációk verbális kifejezésében.

A fejlesztés feladatai:

- az érzékelés, az észlelés, a figyelem, az emlékezet a gondolkodás és a beszéd összehangolt, intenzív fejlesztése,
- a testséma kialakítása,
- a téri relációk biztonsága,
- a relációk nyelvi megalapozása, a matematikai nyelv tudatosítása,
- a szerialitás erősítése,
- számfogalmak kialakítása és bővítése,
- segítő, kompenzáló eszközök használatának megengedése,
- a fogalmak, így a műveleti fogalmak kialakításakor a manipuláció előtérbe helyezése, a megfigyelés és a megértés érdekében a matematikai eszközök használata, a képi, vizuális megerősítése,
- a fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások megtalálása és alkalmazása.

SNI „a”

Iskolánk alapító okirata szerint ellátja, a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján enyhe fokban mozgássérült, hallássérült, látássérült (gyengénlátó) és beszéd fogyatékos tanulókat is.

Mozgáskorlátozott tanuló

Mozgáskorlátozott az a tanuló, akinél a mozgásszervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció.

A tanuló speciális nevelési szükségletét meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, annak formája, mértéke és területe.

A hely- és helyzetváltoztatás, az önkiszolgálás, a kézfunkció, a manipuláció, a tárgy- és eszközhasználat, a grafomotoros teljesítmény, illetve a verbális és nonverbális kommunikáció eltérő mértékű akadályozottsága az iskolai képzés egész időtartama alatt megkívánja az egyénre szabott módszerek, eljárások, technikák és eszközök, valamint a pedagógiai és egészségügyi célú rehabilitáció és a fizikai korlátozottságot csökkentő környezeti adaptáció alkalmazását.

A fejlesztés alapelvei

- a sérülésből adódó hátrányos következmények csökkentése vagy ellensúlyozása
- a képességek tervszerű fejlesztése, hogy a gyermek meg tudja állni a helyét a társadalomban
- önállóságra nevelés: akadálymentes közlekedés, megfelelő mozgás- és élettér, eszközök biztosítása

Kiemelt feladatok

- A mozgáskorlátozott tanuló iskolai tanulásának nehézségeit leginkább a mozgásszervi károsodás következtében kialakult kommunikációs zavarok és a mozgásteljesítményt igénylő feladatok kivitelezése jelentik. Mindkettő befolyásolja az olvasás, írás, beszéd elsajátítását is, ezért kiemelt fejlesztési feladatként kell kezelni.
- A mozgáskorlátozott tanuló egyedi, speciális megsegítést igényel. Ennek során figyelembe kell venni kommunikációjának formáját, szintjét, a gyermek érzelmi állapotát, értelmi képességeit és fizikai adottságait is.
- A speciális módszerek, terápiák és technikák alkalmazása és a technikai jellegű segédeszközök igénybevétele segíti a mozgásbiztonságot, a mozgásreflexek célszerűségét és gyorsaságát, az író, rajzoló és eszközhasználó mozgást, a hallásra, beszédészlelésre támaszkodó tevékenységeket.

Látássérült tanuló

A látássérülés a szem, a látóideg vagy az agykérgi látóközpont sérülése következtében kialakult állapot, mely megváltoztatja a tanuló megismerő tevékenységét, alkalmazkodó képességét, személyiségét.

Gyógypedagógiai szempontból azok a tanulók látássérültek, akiknek látásteljesítménye (vízusa) az ép látáshoz (vízus: 1) viszonyítva két szemmel és korrigáltan (szemüveggel) is 0-0,33 (látásteljesítmény 0-33%) közötti.

Ezen belül: *gyengénlátók* azok a tanulók, akiknek az életvitelét nagymértékben korlátozza a csökkent látásteljesítmény (vízus: 0,1-0,33).

Kiemelt feladatok:

- az ép érzékszervek - hallás, tapintás, szaglás, ízérezékelés - fejlesztése, valamint a meglévő látás használatának tanítása
- fokozott odafigyelés, egyéni bánásmód és a közösség segítsége
- megfelelő tanulási környezet kialakítása
- az elektronikus média használatának megtanítása

Hallássérült tanuló

A hallássérült tanulónál - a hallás hiánya vagy csökkenése miatt - a szokásostól eltér a nyelvi kommunikáció fejlettsége (szövegértés, szókinccs, nyelvi szerkezetek értéke és használata, hangzó beszéd stb.), és ennek következtében a megismerő tevékenység és egyes személyiségjegyek fejlődése. A tanuló nyelvi kommunikációs szintje az esetek jelentős részében nem korrelál életkorával, hallásállapotával - attól pozitív és negatív irányban is eltérhet.

A hallásukat műtéti úton helyreállított/létrehozott (pl. cochlea implantált) hallássérült tanulóknál - egyik vagy mindkét oldalon végzett hallásjavító műtét után - fizikai értelemben közel ép hallás mérhető. Fejleszthetőségük, fejlődési ütemük több befolyásoló tényező mellett döntően függ attól, hogy a gyermek milyen életkorban volt a műtét elvégzésekor. A nyelvi fejlődés gyorsabb, magasabb szintű elsajátítását a hallásjavító műtét előtti és utáni pedagógiai rehabilitációs és rehabilitációs, valamint azzal párhuzamosan az audiológiai gondozás eredményezi.

A fejlesztés stratégiájának alapja döntően a beszédhallásra alapozott módszerek alkalmazása. A szövegértés, hangzó beszéd produkciójának fejlődése hasonlóságot mutat az ép hallásúak beszédfejlődésével. A fejlesztés kívánatos színtere az ép hallásúak környezetében van, de a hallássérültek integrációjára pedagógiai diagnózist követően kerülhet sor. Teljesítményüket a fogadó intézmény felkészültségén és a szülők együttműködő készségén kívül döntően befolyásolja intellektusuk, esetleges - a pszichés fejlődés zavara miatti - beszéd- és nyelvtanulási akadályozottságuk.

Kiemelt feladatok

- Beszédhallásra alapozott módszerek használata
- Audiológiai gondozás
- Folyamatos beszédfejlesztés

Beszéd fogyatékos tanuló

Beszéd fogyatékos az a tanuló, akinél veleszületett vagy szerzett idegrendszeri működési zavarok és a környezeti hatások következtében jelentős mértékű a beszédbeli akadályozottság. Ennek következtében átmeneti, illetve tartós zavarok léphetnek fel a nyelvi, kommunikációs és tanulási képességekben, a szociális kapcsolatok kialakításában.

Az akadályozottság megmutatkozhat:

- a beszédhangok helyes ejtésének,

- a beszédészlelés és megértés zavaraiiban,
- a beszédritmus sérülésében,
- a grafomotoros és a vizuomotoros koordináció éretlenségében,
- az általános beszédgyengeséggel együtt járó részképesség-kiesésben.
- a különböző jellegű diszfóniák, a hangadás kóros elváltozásai szintén a beszéd fogyatékoság körébe sorolhatók.

Az iskolai oktatás, a pedagógiai, logopédiai ellátás, valamint az egészségügyi rehabilitáció a beszédbeli akadályok jellegétől függ. Ezek az alábbiak szerint csoportosíthatók:

- megkésett beszédfejlődés,
- diszfázia,
- diszlália,
- orrhangzós beszéd,
- beszédritmus zavara (dadogás, hadarás),
- diszfónia,
- disarthria,
- mutizmus,
- diszlexia,
- diszgráfia,
- súlyos beszédészlelési és beszédmegértési zavar,
- vagy ezek halmozott előfordulása.

Kiemelt feladatok:

- Törekedni kell a pszichológiai és fiziológiai tényezők összhangjára, a személyiség és a beszédműködés kölcsönhatására, funkcionális összefüggésrendszerére
- A módszerek megválasztásakor az életkor, a pszichikai sajátosságok, a beállítódás, az értelmi képesség, a beszédhiba típusának és súlyosságának, és a korrekció adott szakaszának figyelembevétele szükséges.
- Sokoldalú perцепciós fejlesztés, melynek során a kinezteziás, a hallási, a látási, a beszédmozgási benyomások egymást erősítve fejlődnek.
- A transzferhatások tudatos kihasználása. Mivel a különböző beszédműveletek számos azonos, illetve közös elemből tevődnek össze, a fejlesztés a különböző átviteli megoldásokkal eredményesebbé tehető.
- Egyéni és csoportos foglalkozások változatos használata.

2.6. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

A szakiránytól függően a kiemelkedően tehetséges tanuló számára az iskola a következő lehetőségeket biztosítja:

- zenei tehetségek, nyelvi tehetségek emelt szintű oktatásban vesznek részt, természettudományok iránt érdeklődőket ezekből a tárgyakból fejlesztjük **(esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség)**
- csoportbontásban tanulnak
- érdeklődésüknek megfelelő szakkörökben vehetnek részt
- a tanórákon **differenciáltan** lehet (kell) velük **foglalkozni**
- öntevékeny könyvtár és számítógép-használatra a lehetőséget biztosítjuk **(digitális kompetencia)**
- tornaterem használata

- felkészítés tanulmányi versenyekre
- iskolán kívüli tehetséggondozó műhelyekbe való irányítás

2.7. A gyermek és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

2.7.1. Az iskolai gyermekvédelem célja:

- a prevenció
- a gyerekek hátrányos helyzetének csökkentése
- a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése
- a veszélyeztetettség megszüntetésében segítség nyújtása, együttműködés a különböző szakemberekkel

2.7.2. A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- gyermekekkel kapcsolatos feladatok
(veszélyeztetett tanulók felmérése, szabadidős tevékenységének és tanulási előmenetelének figyelemmel kísérése, javaslattétel a változtatásra, a szünidei elfoglaltságaik figyelemmel kísérése, drog- és bűnmegelőzési programok, tanácsadás tanulóknak, szülőknek és pedagógusoknak, fegyelmi eljárásokon való részvétel, szociális ellátások számbavétele)
- a hátrányos helyzetű gyermekekkel kapcsolatos feladatok
(felmérés, a hátrányos helyzet típusának mérlegelése, javaslat a további teendőkre, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, intézkedések)
- az iskola valamennyi gyermekével kapcsolatos feladatok
(a mentálhigiénés programok bevezetése, szorgalmazása, a diákönkormányzattal való kapcsolattartás, minden esetben a gyermekek érdekeinek képviselése)
- feladatai a tanári közösségben
- feladatai a szülők körében

2.7.3. Az iskolai gyermekvédelmi munka feladatai:

- **felzárkóztatás és tehetséggondozás,**
- indulási hátrányok csökkentése
(egyéni foglalkozások,

- korrepetálások,
 logopédiai foglalkozások,
tanórai differenciálás,
önismereti személyiségfejlesztő tréningekre való irányítás,
 szabadidős programok biztosítása)
- tanácsadás
    - formái: egyéni beszélgetés,
 csoportos beszélgetés,
 filmvetítés,
 előadás,
 felvilágosítás
  - egészségvédő programok
    - tartalma: információnyújtás,
önismeret,
 döntéshozatal,
 stresszkezelés,
 egészséges életmód és életvezetés kialakítása, fejlesztése
  - családi életre nevelés
    - módszerek: (báb- és szerepjátékok, drámapedagógia,
 családfa, családtörténet, családalbum készítése,
 élménybeszámolók a családról,
 oktató-nevelő filmek megtekintése, feldolgozása
 családi élettel kapcsolatos művészeti alkotások
 megismerése, elemzése
  - napközi
    - a.) tanulásirányítással kapcsolatos tevékenységek
      - tanulási technikák megfigyelése tanév elején, szükség szerinti módosítása,
 tanulási idő tervezése,
 az iskolai könyvtár helyes használata, lényegkiemelés a gyűjtőmunka során,
 önellenőrzésre szoktatás,
 az ismétlés helyes módjainak megismertetése, gyakoroltatása
    - b.) nevelő célzatú szabadidős foglalkozások, tevékenységek (önköltségesek, pályázatok segítségével)
      - színházlátogatás,
 múzeumlátogatás,
 kiállítások megtekintése,
 kirándulások,

irodalmi séták,
 kézműves foglalkozások,
 kerületi könyvtár látogatása,
 sporttevékenység

- szülőkkal való együttműködés
 (SZMSZ tartalmazza)

- szociális szolgáltatások
 reggeli ügyelet, reggeli étkezés, délelőtti étkezési lehetőség,
 ebédelési lehetőség, uzsonna, segélyezési lehetőség, egészségügyi szűrővizsgálatok, délutáni ügyelet

2.7.4. Az iskolai gyermekvédelmi munka értékelése

Megfigyeléssel, kérdőívvel, külső intézmények jelzései alapján.

A végzett növendékek helytállása, iskolai produktumok elemzése.

A DADA-programból kiinduló drogfogyasztást és bűneset megelőzést célzó osztályfőnöki órák időtartama (felső tagozat 6 – 7 – 8. osztály) évente osztályonként 2-2 óra.

Az Iskola Drog-prevenációs Stratégiája

Alapelvek

1. A drogfogyasztók társadalmi megítélése nehéz helyzetbe hozza a pedagógusokat. A drogproblémában érintetteket tekinthetjük elesett, segítségre szoruló gyerekeknek és önveszélyes és környezetükre veszélyes egyéneknek egyaránt, akikkel szemben meg kell védenünk az iskola tanulóit.
2. A fentiekből következően az iskolának egyértelműen közvetítenie kell a tanulók felé, hogy a drogfogyasztást a társadalom és az állam elítéli és bünteti. A drogfogyasztás vagy drogkereskedelem vélelmezése esetén a tanuló kapjon visszacsatolást arról, hogy rossz úton halad. A tanuló büntetésekor be kell tartani a fokozatosság elvét. A büntetés legsúlyosabb fokozata, a büntető eljárás kezdeményezése abban az esetben alkalmazható, ha a korábbi lépcsőfokokat már bejártuk és a tanuló továbbra is drogot fogyaszt, vagy terjeszt az iskolában!
3. Fontos cél, hogy a tanulók ezen alapelv mentén képessé váljanak a drogfogyasztásra történő felhívás visszautasítására.
4. Az iskola minden tanulójának lehetőséget kell teremteni arra, hogy felvértezzük a drogvészély elleni védekezéshez szükséges ismeretekkel, készségekkel és attitűdökkel. A drogprobléma körüli felvilágosító munka három szinten folyik, az egyik a tanulók felé, a másik a pedagógusok felé, a harmadik pedig a szülők felkészítése.

5. Az iskola potenciálisan veszélyeztetett tanulói számára, akik a drogfogyasztást már kipróbálták, vagy rendszeresen fogyasztanak drogot, lehetőséget kell teremteni arra, hogy a másodlagos prevenciót vagy gyógykezelést végző szervezetek szolgáltatásaihoz anonim módon hozzáférhessen.
6. A drogproblémákkal küzdő tanulók esetében a család és a segítő intézmények bevonásával meg kell keresni annak a lehetőségét, hogy a gyermek újra a család és az iskolaközösség teljes értékű tagja lehessen.
7. Az iskola drogstratégiájának világosan meg kell fogalmazni, hogy kinek mi a szerepe a problémák kezelésében azért, hogy az eljárások ügymenetében ne tartsuk létbizonytalanságban a drogproblémával küszködő tanulókat.
8. Ahhoz, hogy az iskola világosan kommunikáljon drogügyben, a szülők és a tanulók felé törekedni kell arra, hogy általános helyzetükről vagy a konkrét esetekről minél több információval rendelkezünk.

Az iskolai drogprevenció lehetséges színterei

1. Osztályfőnöki órák, egyéb tanórák
2. Iskolaorvosi szűrővizsgálat
3. Riadólánc/A konkrét esetben szükséges kommunikációs csatornák kialakítása
4. Preventív környezet megteremtése
5. Kortárs segítők képzése
6. Éves akcióprogram kidolgozása
7. Szülői értekezlet – anonim telefon

2.8. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program

Ha a tanuló tanulási nehézségekkel küzd, a Nevelési Tanácsadó, esetenként a szakértői és rehabilitációs bizottság dönt.

Lehetőségek a felzárkóztatásra:

- a tanórákon **differenciált foglalkozás**
- felmentés a tantárgy osztályzása alól (Nevelési Tanácsadó döntése alapján)
- részleges felmentés (csak szóban felel, vagy csak írásban felel)
- felzárkóztatás (az osztály összetételének, **a gyermekek egyéni adottságainak megfelelően személyre szóló felzárkóztatás**) **5. – 6. évfolyamon** az arra rászorulóknak **a nem szakrendszerű oktatásban való részvétel**
- előzetes felmérések alapján logopédiai foglalkozás
- pszichológus segítségének igénybevétele
- fejlesztő pedagógus segítségének igénybevétele
- a tanulócsoporthoz való csatlakozás színvonalának megfelelő és fejlődést biztosító tanmenetek készítése

2.9. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

Tanulóink 2/3 része a kerületünkben él. Sok közülük a vidékről felköltözött, gyökértelen család. Egyre több a munkanélküli a szülők között. A szociálisan nehéz körülmények között élő gyerekek közülük kerülnek ki. Hátrányos helyzetűnek minősül az a tanuló is, aki **nyelvi hátránnyal** küzd.

Nevelési programunkban elsősorban a távlati tervezéssel foglalkozunk, vagyis a helyzetfelmérés után meghatározzuk a tevékenység célját, éves ütemtervét, valamint a lehetőségek számbavételével a hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységformákat.

A szakaszos konkrét tervezést évente meg kell ismételni az elkészített adatlapok alapján.

2.9.1. A program célja: lehetőség biztosítása a tanulók esélyegyenlőségének elérésére

segíteni azon tanulók – beilleszkedését az iskolai környezetbe

- ismeretelsajátítását
- **egyéni ütemű fejlődését**

akik – hátrányos helyzetűek (Szegénység, munkanélküliség, elvált szülők, nyelvi hátrány stb.)

- Halmozottan hátrányos helyzetűek (a családban legalább az egyik szülő csak legfeljebb 8 általános iskolai osztályt végzett)
- átmenetileg hátrányos helyzetűek
  - áttelepült, beköltözött (új) tanulók
  - tartós betegség miatt hátrányos helyzetűek

A célok ismeretében tudjuk megtervezni minden év végén a következő tanév várható feladatait.

2.9.2. A program távlati ütemterve (évi program)

időpont	feladat	felelős
1.március-április	a hátrányos helyzetű tanulók felmérése, regisztrálása a hátrány meghatározása (mellékelt adatlapon)	
2. május	a tevékenységi formák megtervezése a következő tanévre	
3. szeptember	a szociális és nyelvi hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységek ütemezésének elkészítése	
4. október-június	a tevékenységi formák megvalósítása ütemterv szerint	
5. május	eredmények számbavétele, fejlesztési tevékenységek megtervezése a következő tanévre	

2.9.3. A szociális hátrányok enyhítését iskolánkban az alábbi tevékenységi formák szolgálják:

- Felzárkóztató illetve tehetséggondozó programok szervezése
- Önismereti csoportok létrehozása (működtetése)
- Drog-és bűnmegelőzési programok
- Mentálhigiénés programok
- Pályaorientációs tevékenység
- Komplex tehetséggondozó programok (honismereti - néprajzi; zenei – művészeti; sport-turisztikai)
- Táborozások, kirándulások (önköltséges, vagy kedvezményes)
- Felvilágosító munka a szociális juttatások lehetőségeiről szülői értekezleteken, fogadóórákon, családlátogatásokon
- Motiválás arra, hogy a gyermek tanulószobai vagy napközis ellátásban részesüljön
- Kapcsolatfelvétel a szolgáltató intézményekkel
- Tankönyvtámogatás elveinek, mértékének meghatározása, **ingyenes tankönyvek biztosítása**, ill. kölcsönzése
- Táborozási hozzájárulások elveinek, mértékének meghatározása
- Kiemelt anyanyelvi fejlesztés kisiskoláskorban:
  - ❖ mondókázás,
  - ❖ mesemondás,
  - ❖ képek felismerése,
  - ❖ megnevezése,
  - ❖ szókincs bővítés stb.

2.9.4. ADATLAP
(minta)

A HÁTRÁNYOS HELYZETŰ TANULÓK REGISZTRÁCIÓJÁHOZ

.....
OSZTÁLY

NÉV	A HÁTRÁNY		Enyhítést szolgáló tevékenységi forma
	oka	jellege	

Kelt, ..., 201... április .....

.....
osztályfőnök

3. Környezeti nevelési és egészségnevelési program

Az iskola

Az intézmény 8 évfolyamos iskola, működési területe Budapest Terézváros közigazgatási határa.

Helyzetelemzés, helyzetkép

Az iskola rövid története

/ Pedagógiai Program /

Az iskola helye és épülete

/ Pedagógiai Program /

Az iskola működése környezeti nevelési szempontból

Az iskola helye befolyásolja a környezeti nevelési munkánk tartalmát, lehetőségeit.

Kiemelt terület a városi környezeti nevelés lehetőségeinek megismerése és megvalósítása.

Az iskolában jelenleg a tantestület körülbelül egyharmada foglalkozik intenzíven környezeti nevelési kérdésekkel a tanórákon és azon kívül. Vannak, akik minden akcióban, munkában részt vállalnak, s vannak, akik időnként kapcsolódnak egy-egy tevékenységi területhez.

A környezeti nevelés az a területe az iskolai életnek, ahol nemcsak a tanulók, hanem a felnőttek szemléletének alakulása, környezetbarát gondolkodása fokozatosan fejlődik.

Ebben a munkában szükség van az iskolavezetőség, a tapasztaltabb és fiatal kollegák együtt- működésére.

A napi környezeti nevelési munkánk az osztályfőnöki órák, szakórák, napközis foglalkozások, táborok, akciók keretei között zajlik.

A környezeti nevelés színterei iskolánkban

Hagyományos tanórai oktatásszervezésben

Tanórán

A tanórákon hozzárendeljük az adott témákhoz a megfelelő környezetvédelmi vonatkozásokat. Az óra jellege határozza meg, hogy melyik problémát hogyan dolgozzuk fel.

Kiemelt helyet kapnak a hétköznapi élettel kapcsolatos vonatkozások, amelyhez a diákoknak is köze van. Különböző **interaktív módszereket** használva adjuk át

az ismereteket, de jelentős szerepet kap az **önálló ismeretszerzés** is. A szemléltetés hagyományos, audiovizuális és informatikai lehetőségeit is felhasználjuk, alkalmazzuk (**digitális kompetencia**). Fontosnak tartjuk, hogy diákjaink komoly elméleti alapokat szerezzenek.

Nem hagyományos tanórai keretben

- A tanév során minden osztály tanulmányi kirándulást, intézmény- és múzeum látogatást szervez. Az itt folyó munka a tanév szerves része. Ennek tervezése tanév eleji feladat.
- Erdei iskola 1 hetes program szervezése tematikusan tavasszal és ősszel az 5-6. osztályos tanulók részére (önköltséges alapon).
- Szabad-ég iskolai program alsó tagozaton 1-4. osztályig és felső tagozat egy-egy osztályának a dunabogdányi önkormányzati üdülőben.
- Természetismereti és tanulmányi versenyekre történő felkészülés.
- Megemlékezés kiállítások és műsorok formájában vagy aktív részvétellel a következő napokon:
  - szeptember 3. Takarítási világnap
  - szeptember 20. A gyermekek világnapja
  - október 5. Állatok világnapja
  - október 16. Élelmezési világnap
  - október 31. Takarékosági világnap
  - december 29. A biodiverzitás világnapja
  - február 1. A Tisza élővilágának emléknapja
  - február 2. A vizes élőhelyek világnapja
  - március 22. A víz világnapja
  - április 7. Az egészség világnapja
  - április 18. Műemlékvédelmi világnap
  - április 22. A Föld világnapja
  - május 10. Madarak és fák napja
  - május 24. Európai nemzeti parkok napja
  - június 5. Környezetvédelmi világnap

Erőforrások

A környezeti nevelési munkánk céljainak eléréséhez elengedhetetlen feltétel, hogy az iskolai élet résztvevői egymással, valamint külső intézményekkel, szervezetekkel jó munkakapcsolatot, együttműködést alakítsanak ki. Az iskolának a következő tanévekben ki kell dolgoznia részletesen az iskolán belüli és kívüli kapcsolatrendszerét.

Feladat: környezeti nevelést koordináló munkacsoport létrehozása, a szülők bevonásával.

Nem anyagi erőforrások

Iskolán belüli együttműködés

Az iskola minden tanárának feladata, hogy környezettudatos magatartásával, munkájával példaértékű legyen a tanulók számára. Tovább kell fejlesztenünk a munkaközösségek együttműködését. A környezeti nevelés céljainak elérése érdekében fontos létrehozni egy koordináló munkacsoportot, akik minden tanév elején meghatározzák a tanév legaktuálisabb környezeti nevelési célkitűzéseit és megtervezzék a környezeti magatartás attitűd vizsgálatát.

Az iskola minden diákjának feladata, hogy vigyázzon környezetére és figyelmeztesse társait a kultúrált magatartásra. Ebben kiemelkedő feladata van az iskolai diákönkormányzatnak, az osztályközösségeknek. A diákok a környezeti témákról szóló ismereteiket tanórákon vagy tanórán kívüli foglalkozások keretében sajátítják el. A tanórák ismeretnyújtó lehetőségeit a munkaközösségek határozzák meg programjukban. A diákok és a tanárok együttműködése nélkülözhetetlen a **környezetbarát iskolai környezet** létrehozásában és megőrzésében.

Az iskolai környezeti nevelés területén is nélkülözhetetlen a szülői ház és az iskola harmonikus kapcsolata. Fontos, hogy a szülők megerősítsék gyermekükben azt a **környezettudatos magatartást**, amit iskolánk is közvetíteni kíván. Ezért a szülőket is be kívánjuk vonni a környezeti nevelési programjainkba.

Az iskola adminisztrációs és technikai dolgozói is nevelői munkánk aktív résztvevői. Fontos, hogy csökkentsük a felesleges papírfelhasználást, folyamatosan gyűjtjük a papírhulladékot / elem és nyomtatópatronok gyűjtése/. Példamutató, ha a tanulók látják, hogy az iskola épületének takarítása során **környezetbarát**, az egészségre nem ártalmas tisztító- **szereket** használunk. Ezek **beszerzése** és felkutatása az iskolai gondnok feladata.

Iskolán kívüli együttműködés

Mivel a fenntartó határozza meg az általa fenntartott intézmények profilját és költségvetését, ezért a fenntartóval való kölcsönös együttműködés a környezeti nevelési programunk megvalósítása szempontjából is fontos.

A tanórai és tanórán kívüli környezeti programot színesebbé és változatosabbá teszi a különböző környezeti neveléssel is foglalkozó intézmények látogatása. Tervünk, hogy a következő tanévben sikeres együttműködési szerződést kössünk a Fővárosi Növény- és Állatkerttel, és a Duna-Ípoly Nemzeti Parkkal.

A civil szervezetek szakmai ismereteikkel és programjaikkal segítik környezeti nevelési munkánkat / Magyar Környezeti Nevelési Egyesület,

Természet és Környezetvédő Tanárok Egyesülete, Humusz Munkacsoport, Zöld Szív Ifjúsági Környezetvédő Egyesület, KOKOSZ és a KÖRLÁNC/.

Szükséges, hogy több, az egész tantestületet érintő környezeti témájú előadás, foglalkozás legyen a jövőben.

A hivatalos szervek egyik feladata annak ellenőrzése, hogy környezetvédelmi és egészségügyi szempontból megfelelően működik-e az iskola. Javaslatokra, véleményükre építeni kívánunk az iskolai környezet alakításában.

Anyagi erőforrások

Saját erőforrások

Az iskola költségvetéséből minden évben olyan felújításokat kell végezni, amelyek a környezetbarát és kultúrált környezet megteremtését, továbbá a környezetkímélő működtetését szolgálják.

Külső erőforrások

Az iskolának van saját bevétele, melyek összege változó. A továbbiakban is folytatni kívánjuk azt a gyakorlatot, hogy a környezeti nevelést szolgáló eszközök beszerzésének igényét egyeztetjük a munkaközösségekkel.

Pályázatok figyelemmel követésével tudunk még anyagi forrásokhoz jutni.

Alapelvek, jövőkép, célok

A környezeti nevelés alapelveiben megjelennek a kulcskompetenciák:

- **természet tudományos**
- **szociális és állampolgári**
- **anyanyelvi**
- **digitális**

A környezeti nevelés alapelvei közül az alábbiakat kiemelten kell kezelnünk az életkori sajátosságok figyelembevételével:

- **fenntartható fejlődés**
- kölcsönös függőség, ok-okozati összefüggések
- helyi és globális szintek kapcsolatai, összefüggései
- alapvető emberi szükségletek
- emberi jogok
- demokrácia
- elővigyázatosság
- biológiai és társadalmi sokféleség
- ökológiai lábnyom

Hosszú távú célunk, jövőképünk, hogy **környezettudatos állampolgárokká** váljanak tanítványaink. Ennek érdekében tanítványainkban ki kell alakítanunk:

- a környezettudatos magatartást, életvitelt
- a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő, takarékos magatartást, életvitelt
- a környezet értékei iránt érzett felelős magatartást
- a természeti és épített környezet szeretetét és védelmét, a sokféleség őrzését
- a rendszerszemléletet
- tudományosan megalapozni a globális összefüggések megértését
- az egészséges életmód igényét és elsajátíttatni az ehhez vezető technikákat

Ahhoz, hogy a célokat elérhessük, diákjainkban fejleszteni kell:

- az alternatív, problémamegoldó gondolkodást
- az ökológiai szemléletet, gondolkodásmódot
- a problémaérzékenységet,
- a kreativitást
- az együttműködést, alkalmazkodást, toleranciát
- vitakészséget, kritikus véleményalkotást
- konfliktuskezelést és megoldást
- az értéklelés és mérlegelés készségét
- az állampolgári részvétel és cselekvés módját

Napjainkban a világ figyelme a fenntartható fejlődés megteremtése felé irányul. Ez az élet minden színterén tapasztalható: szociális, gazdasági, ökológiai, politikai területeken is. A fenntarthatóság ideológiai és tartalmi kialakítását az oktatásban kell elkezdenünk.

A diákok számára olyan oktatást kell iskolánkban biztosítani, amelyben a szakmai képzésen túl hangsúlyt kapnak az erkölcsi kérdések és a **környezettudatos életmód**.

A fenti célok csak úgy valósíthatók meg, ha hatékony tanulási, és tanítási stratégiákat tudunk kialakítani. Szemléletet csak úgy lehet formálni, ha minden tantárgyban és minden iskolán kívüli programon törekszünk arra, hogy diákjaink ne elszigetelt ismereteket szerezzenek, hanem egységes egészként lássák a természetet és benne az embert.

Rövid távú céljainkat úgy tervezzük, hogy hosszú távú céljainkhoz eljuthassunk.

Új tervek:

- a tantestület megnyerése a környezeti nevelési munkához
- tantestületen belüli továbbképzés szervezése
- környezeti nevelési módszerek bemutatása
- új környezeti nevelési irodalmak beszerzése

Zöld Napok szervezése
nemzetközi projektekből való részvétel / diákcsere, konferenciák /

Hagyományok ápolása:

iskolai rendezvények jeles napokon
egy-egy ünnephez kötött kézműves foglalkozások
iskolazöldítés
osztálykirándulások (önköltséges, ill. pályázati lehetőségek)
Erdei iskola (önköltséges, ill. pályázati lehetőségek)
Szabadég iskolai program
osztályfőnöki órák környezetvédelmi témakörben
DÖK szervezett programjai

Szaktárgyi célok:

szakórákon minden lehetőség kihasználása környezeti nevelésre
a hétköznapi környezeti problémák megjelenítése szakórákon
intézmények látogatása / múzeumok, állatkert, hulladékégető,
szennyvíztelep, vízmű /
természetvédelmi versenyek szervezése
multimédiás ismeretek alkalmazása szakórákon
számítógép használhatóságának elsajátítása információk gyűjtésére

A környezeti nevelés összetettségét csak komplex módszerek segítségével lehet közvetíteni. **Nagyon fontos a tantárgyak közötti integráció.**

A környezeti nevelés egyik fontos területe a környezetvédelem, mely az osztályfőnöki órákon kívül megjelenik a természettudományokban, a matematikában, informatikában, a művészetekben (hangsúlyosan a rajz – vizuális kultúrában), technikában, idegen nyelven.

Módszerek

A környezeti nevelésben a hatékonyság növelése érdekében módszertani megújulásra van szükség. Olyan módszereket kell választani, amelyek segítségével a környezeti nevelési céljainkat képesek leszünk megvalósítani. Ezek:

- **kooperatív tanulási technikák**
- játékok
- modellezés
- riport módszer
- projekt módszer
- kreatív tevékenységek
- közösségépítés
- művészi kifejezés

Taneshközök

Az iskola rendelkezik azokkal az alapvető oktatási eszközökkel, szakkönyvekkel, amelyek a környezeti nevelési munkához szükségesek. Folyamatosan pótolni kell az elhasználódott eszközöket, valamint lépést tartva a fejlődéssel az új eszközök beszerzése is szükséges.

Folyamatosan fejleszteni kell a környezeti nevelési szak- és CD könyvtárat.

A Pedagógiai Program végrehajtásához szükséges, hogy a nevelő-és oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzékébe beépüljön a környezeti nevelés speciális eszközigénye.

Kommunikáció

A környezeti nevelésben nélkülözhetetlenek a kommunikáció legkülönbözőbb módjai. Ugyanakkor diákjainknak tudniuk kell különbséget tenni a hasznos és értéktelen információ között. Meg kell tanítsuk őket, hogy kritikusan kezeljék a hallott és látott média-irodalom anyagait. Tanulóinkat meg kell tanítani a fellépésre, a szereplésre, az előadások módszertanára.

Iskolán belüli kommunikáció formái:

- kiselőadások tartása megfelelő szemléltető eszközökkel
- házi dolgozat készítése
- poszterek készítése és bemutatása
- levelezés
- faliújságra információk készítése
- szórólapok készítése

Iskolán kívüli kommunikáció lehetőségei:

- környezetvédelmi cikkek feldolgozása különböző napilapokból
- a közvetlen környezet problémáinak felmérése értékelése
- környezetvédelemről szóló rádió-és televíziós hírek feldolgozása
- a környezet állapotfelmérésének értékelése

Minőségfejlesztés

Az iskola környezeti nevelési munkájának mérése, értékelése több szempontból eltér az iskola életének más területén alkalmazott mérési módjától. Ennek oka, hogy a környezeti nevelés a szakmai ismeretek mellett markánsabban közvetít egy viselkedési módot és értékrendet.

A környezeti magatartás attitűd vizsgálatát elvégezzük 4.- 8. osztályban év végén.

A szakmai tartalmakat az egyes tantárgyak helyi tantervébe építjük be, s ennek keretében kerülnek mérésre is.

Az iskolai munkaterv részeként minden tanév elején írásos formában elkészítjük az iskola éves környezeti nevelési programját.

A program tervezése, a tevékenységek folyamatosságának, egymásra épülésének biztosítása érdekében hasznosnak tartjuk olyan szempontok, eljárások megismertetését, amelyek alkalmazása segítheti a munkánk sikerét

A minőségfejlesztési eljárásokból a PDCA ciklust kívánjuk alkalmazni.

Ennek fázisai: tervezz

csináld

ellenőrizd

cselekedj

Az év eleji munkát állapotfelméréssel kezdjük. Fontos tudnunk mit adnak és mit várnak a partnerek tőlünk / szülők , tanulók, iskola dolgozói, fenntartó, külső kapcsolatok /.

Ezután megfogalmazzuk az tanév környezeti nevelési célkitűzését és a PDCA ciklus lépéseinek megfelelően végezzük a feladatainkat.

A félévi és év végi nevelőtestületi értekezleten az iskolai munkaterv ezen része is megvitatásra, illetve elfogadásra kerül.

Szakképzés

Hatékonyak tartjuk, ha iskolán belüli továbbképzési tervet dolgozunk ki. A továbbképzéseket a tantestületben dolgozó, környezeti nevelésben jártas kollegák tartanak.

Biztosítjuk minden kollegának a részvételt, a továbbtanulás lehetőségét környezeti nevelési témakörben is, az 5 éves továbbképzési keretből, ha ilyen irányú szándékát jelzi.

A fogyasztóvédelemmel összefüggő iskolai feladatok

A fogyasztóvédelmi oktatás célja

A fogyasztói kultúra fejlesztése, és tudatos kritikus fogyasztói magatartás kialakítása és fejlesztése a tanulóknban. A cél elérését a fenntartható fogyasztás fogalmának kialakítása jelenti.

A fogyasztóvédelmi oktatás tartalmi elemei

- állampolgári kompetenciák
  - társadalmi kompetenciák
  - cselekvési kompetenciák
- kialakítása, fejlesztése.**

Az értékek formálása:

- a kívánság és szükséglet fogalmának tisztázása és elkülönítése
- az egyéni és társadalmi jogok tiszteletben tartása
- a természeti értékek védelme
- a tájékozódás képessége
- a döntési helyzet felismerése
- a döntésre való felkészülés

Meg kell ismertetni a tanulókkal a:

- piac
- marketing
- reklám
- minőség
- biztonság
- gazdaságosság
- takarékoság

fogalmát.

A fogyasztóvédelmi oktatás színterei az oktatásban

Egyes tantárgyak tanórai lehetőségei:

- Technika: áruismeret, a gyártás és termékminőség lehetőségei
- Matematika: banki, biztosítási vagy üzemanyag- fogyasztási számítások
- Fizika: mérés, mértékegységek, mérőeszközök
- Földrajz: eltérő fogyasztási struktúrák és szokások
- Magyar: reklámn nyelv, feliratok, a reklám kommunikációs csapdái
- Biológia: amíg egy élelmiszer a boltba kerül, egészséges táplálkozás
- Kémia: élelmiszerbiztonság, háztartási vegyszerek, kozmetikumok
- Informatika: elektronikus kereskedelem, internetes fogyasztói veszélyforrások
- Történelem: EU fogyasztói jogok, fogyasztástörténet és fogyasztóvédelem
- Médiaismeret: a reklám képi nyelve
- Tanórán kívüli tevékenységek: piacok, üzletek látogatása, bankok megismerése
- Hazai és nemzetközi együttműködések ismerete
- Az iskola, mint fogyasztó és mint piac, ezzel kapcsolatos foglalkozások

Módszertani elemek, készségek fejlesztése

- kritikus gondolkodás
- egyéni és csoportos döntéshozás
- problémamegoldás
- interjúk, felmérések készítése
- médiafigyelés, médiaelemzés, reklámkritika
- helyi- országos- EU-s szabályozások tanulmányozása

- szimulációs játékok
- viták, szituációs játékok
- érveléstechnikai gyakorlatok

A tanórákon és tanórán kívüli tevékenységünket a fenti módszerek, elképzelések alapján szervezzük és kivitelezünk.

Minden évben a tanév értékelésekor ezeket a feladatokat is értékeljük és meghatározzuk a következő év konkrét feladatát.

Iskolánk egészségnevelési és egészségfejlesztési programja

A kulcskompetenciák fejlesztése az egészségnevelésben

Ezen a területen a legfontosabb kompetenciák:

- **anyanyelvi kommunikáció**
- **digitális kompetencia**
- **szociális és állampolgári kompetencia**
- **természettudományos kompetencia**

Az egészségfejlesztő iskola ismérvei:

- Együttműködik a szakemberekkel
- Egészség védelme
- Egészség fejlesztés
- Egészség megőrzés
- Egészséges környezet
- Egészséges étkezés
- Egészséges testedzés
- Egészségmegőrzést szolgáló programok
- Elismeri az erőfeszítést, a szándékot
- Támogatja az egyéni előrejutást
- Együttműködik a diákokkal
- Együttműködik az iskola dolgozóival
- Együttműködik a szülőkkel
- Együttműködik a helyi közösségekkel

Az egészségesebb életmód kialakítására irányuló módszerek

- hagyományos egészségnevelés tanórákon
- felvilágosító órák
- rizikócsoporthoz megközelítése
- alkalmazkodást fokozó beavatkozások
- kortárskapcsolatok kialakítása

- színtér programok
- közösségi egészségfejlesztő programok

Segítő kapcsolatok partneri csatornáinak feltérképezése

Segítő kapcsolatok intézményen belül

iskola vezetés
iskolaorvos
védőnő
iskolapszichológus
gyermek és ifjúságvédelmi felelős
drogügyi koordinátor
egészségnevelő
osztályfőnökök
szaktanárok
diákok

Segítő kapcsolatok intézményen kívül

különböző szakemberek
szakértők
szülők

A segítő kapcsolatok színterei és kapcsolódási pontok

- Szülők (család)
- Szülői munkaközösség, szülői szervezetek
- Iskolaorvos, háziorvos, védőnő, fogorvos
- Iskolapszichológus
- Gyermekjóléti szolgálatok, nevelési tanácsadók, családsegítők
- ÁNTSZ egészségfejlesztési szakemberei
- Egészségügyi intézmények, szervezetek
- Rendvédelmi szervek
- Kábítószer Egyeztető Fórum

Az egészségnevelés iskolai területei

Az iskolai egészségnevelésnek ahhoz kell hozzájárulnia, hogy a tanulók kellő ösztönzést és tudást szerezhessenek egy személyes és környezeti értelemben egyaránt ésszerű, a lehetőségeket felismerő és felhasználni tudó, egészséges életvitelhez.

Ehhez arra van szükség, hogy az egészséggel összefüggő kérdések fontosságát értsék, az ezzel kapcsolatos beállítódások szilárdak legyenek, s konkrét tevékenységekben alapozódhassanak meg.

Az **egészséges életmód, életszemlélet**, magatartás az iskola egész pedagógiai rendszerében meg kell, hogy jelenjen.

Feladataink az egészségnevelés és oktatás területén

- Önmagunk egészségi állapotának ismeret
- A természethez való viszony, az egészséges környezet jelentősége
- A betegség kialakulása és gyógyulás folyamata
- Az étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe
- Személyes krízishelyzetek felismerése és kezelési stratégiák elsajátítása
- **Az idővel gazdálkodás szerepe, a tanulási technikák elsajátítása**
- Tanulási környezet alakítása
- Rizikóvállalás és határai
- A barátság és párkapcsolatok, a szexualitás szerepe az egészség megőrzésben
- A szenvedélybetegségek elkerülése

Az egészségnevelési program lényeges témái

- egészséges táplálkozás
- szenvedélybetegségek ismerete
- szexuális felvilágosítás, családtervezés, AIDS prevenció
- betegség megelőző és gyógyulást segítő magatartás /elsősegélynyújtási ismeretek /
- a testi higiéné
- a környezeti ártalmak / zaj, légszennyezés, hulladékkezelés/
- a személyes biztonság /közlekedés, rizikóvállalás/
- a testedzés, a mozgás, a helyes testtartás

Az egészségnevelés iskolai hagyományai

- Rendszeres fogászati szűrés minden osztályban évente két alkalommal
- Rendszeres iskolaorvosi szűrő vizsgálatok
- Az iskola védőnőjének egészségnevelő órái rendszeresen minden évben 5-6. osztályban és kérésre bármelyik osztályban
- Osztályfőnökök munkatervében külön blokk foglalkozik a korosztályoknak megfelelő egészségnevelési témakörökkel
- DÖK szervezésében „Egészséges táplálkozás hete”
- Egészségnevelés kerettantervi követelményei 6.- 8. osztályokban
- Jeles napokra plakátkészítés vagy megemlékezés:
szeptember 18. Rokkantak világnapja
október 1. Az idősek világnapja

október 16. Élelmezési világnap
 december 1. AIDS-elleni világnap
 február 13. A betegek világnapja
 április 7. Az egészség világnapja
 május 8. Nemzetközi vöröskeresztes nap
 május 31. Dohányzás elleni világnap

- A kerület idősek otthonának meglátogatása adventi időben
- Iskolai sportversenyek rendezése és kerület vagy fővárosi rendezvényeken való részvétel

Az iskolai egészségnevelés összefüggése a tanári magatartással, gondossággal, az intézményi szervezettséggel. Az alábbi kérdések meghatározzák mindennapi munkánkat

-Gondoskodunk-e az osztálytermek megfelelő, rendszeres szellőztetéséről?

-Megfelelően tájékozódunk-e a tanulók tanulását befolyásoló egészségi állapotáról?

-A tényleges nevelő-és oktató munkánkban figyelembe vesszük-e a részképességi zavarok egyéni kezelését?

-Megfelel-e az osztálytermek berendezése az egészségügyi szempontoknak?

-Megfelelő-e a világítás?

-Figyelünk-e a gyereke megfelelő testtartására?

-Az ülésrend kialakításában figyelembe vesszük-e a tanulók egészségügyi problémáit / rövidlátás, hallászavar/?

-Ügyelünk-e arra, hogy az ülésrend időszakonkénti változtatásával nyújtsunk változatosságot a gyermekek szemének és gerincének terhelésében?

-Ügyelünk-e arra, hogy az iskolatáska súlya ne haladja meg az optimális mértéket?

-A napi munkarend, az órarend tervezésénél gondoskodunk-e a mozgásigény kielégítéséről?

-Beépítjük-e óraterveinkbe a tanórán belüli mozgáslehetőséget?

Továbbképzési terv

A tantestületen belüli továbbképzéseket itt is alkalmazzuk. Az egészségneveléssel foglalkozó kollegák továbbképzését biztosítjuk.

A mindennapos iskolai testedzés programja

Az iskolai testmozgás célja a gyerekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése a testmozgás eszközeivel. Tapasztaljuk, hogy a modernkor és az azzal együtt járó technológiák az embert olyan életmódba kényszerítik, amely a mozgásszegény életmódhoz, a fizikai képességek hanyatlásához vezethetnek. A fizikai képességek hanyatlása áttételesen a szellemi képességek romlásához vezethet.

Az iskolai testnevelés és a sport keretei között az egészségnevelés, a szociális kompetenciák, a csapatmunka, valamint a társakkal történő együttműködés egyaránt fejleszhető.

Annak érdekében, hogy az **egészségfejlesztő testmozgás** hatékonyan megvalósuljon, az alábbi sajátos egészségügyi és pedagógiai szempontoknak kell teljesülnie:

- minden gyerek minden nap részt vesz a testmozgás programban
- minden testnevelési órán és minden egyéb testmozgási alkalmon megtörténik a keringési-és légzőszervrendszeri megfelelő terhelés
- minden testnevelési órán van gimnasztika, benne a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását és fenntartását szolgáló gyakorlatanyag és légzőtorna
- a testnevelési tananyag egészében figyelemmel van a gerinc-és ízületvédelem szabályainak betartására, a fittségmérés testhelyzeteire és az izomerősítők különböző testhelyzeteire.
- minden testnevelési óra és egyéb testmozgási alkalom örömet és sikerélményt jelentsen az eltérő adottságú tanulóknak
- a testnevelés és sport személyiségfejlesztő hatásai érvényesülnek a teljes testmozgásprogramban
- a testmozgás-program életmód-sportokat és életminőség-sportokat is megtanít.
- a testmozgás-program játékokat és táncot is tartalmaz

Az egészségnevelés minőségfejlesztési terve

Fontos, hogy ugyanazzal a minőségfejlesztési stratégiával dolgozzunk itt is, mint a környezeti nevelés területén.

Minden tanévben elkészítjük az iskola egészségnevelési program munkatervét, amelynek értékelését a félévi és tanév végi értekezleten a tantestület előtt bemutatjuk, és elfogadásra ajánljuk.

A PDCA ciklus alapján dolgozunk

4. A mindennapos testedzés feladatainak végrehajtását szolgáló program

Fontos, hogy iskolánk indítsa el a tanulókat egy aktív, testmozgásban gazdag, kiegyensúlyozott életvitel felé.

A testnevelés a sportági oktatás, a jártasságok, készségek kialakítása mellett az erkölcsi, érzelmi nevelés és az egészségfejlesztés színtere is.

A test nevelése magában foglalja az egészségfejlesztési tartalmak oktatását.

Iskolánk rendelkezik tapasztalatokkal a mindennapos testnevelésről.

A mindennapos foglalkozások gyakorlatanyaga részben kapcsolódik az órákon végzett feladatok sportág specifikus elemeihez (atlétika, torna, labdajátékok), részben pedig teljesen önálló foglalkozásokként épülnek egymásra. Olyan élményszerű, változatos gyakorlatformákat terveztünk, amelyek saját tornatermeink nagyságát, felszereltségét és az iskola közelében lévő, mozgásra alkalmas létesítményeket figyelembe véve, a rendelkezésünkre álló eszközök segítségével megvalósíthatóak (mászókák, ügyességi kötelek, korcsolyázás, görkorcsolyázás).

A heti három, illetve 2,5 testnevelés óra mellett, ezek a foglalkozások osztályonként, illetve évfolyamonként beépülnének napirendünkbe, olyan napokon, amikor az adott osztálynak órarend szerint nem lenne testnevelés órája.

A foglalkozások témák szerint:

1. Mérések, tesztek

2. Háziversenyek lebonyolítása:

Alsóbb évfolyamokon: játékos váltók, ügyességi és dobóversenyek

Felsőbb évfolyamokon: kosárlabda, labdarúgás, aerobik, modern tánc

3. Téli sportok

4. Atlétika

5. Labdajátékok

6. Funkcionális gimnasztika, hangsúlyozottan a helyes testtartás kialakítására, automatizálásra való törekvéssel.

A felsorolt foglalkozások, az életkori sajátosságokhoz alakítva minden tanuló számára biztosítja az egészséges testmozgást.

Az alsó tagozatos kollégák segítségével, aktív közreműködésével a foglalkozások anyagai egymásra épülnek, így első osztálytól kezdve figyelemmel kísérhetjük a tanulók fejlődését.

5. A társadalmi bűnmegelőzéssel kapcsolatos program

„A bűncselekményeket jobb megelőzni; mint büntetni” Beccaria, 1764

Az iskolában negatívnak minősített viselkedési megnyilvánulások a diákok, családi és/vagy iskolai kapcsolatzavaraival, érzelmi életének sérüléseivel függnek össze.

Feladatunk a tanulók által adott jelzések felismerése, a viselkedési zavarok helyes értelmezése.

A deviáns viselkedést magába foglaló csoportosítás szerint a személyiség a következő kategóriákba sorolható:

- AGRRESSZIVITÁS: pl. erőszakosság, szentelenkedés, ellenségeskedés, verekedés, szembenállás társakkal, tanárokkal;
- REGRESSZIVITÁS: pl. féltékenység, szorongás, társas kapcsolatok hiánya;
- INSTABILITÁS: pl. a hangulat labilitása, közöny, csapongó érdeklődés, gyakori és felületes kapcsolatteremtés;
- APÁTIA: pl. érzelmi tompaság, érdeklődésnélküliség, passzivitás;
- ANTISZOCIÁLIS MAGATARTÁS: pl. lopás, csalás;
- PATOLÓGIÁS TÜNETEK: pl. öngyilkosság, depresszió;
- ISKOLAI PROBLÉMÁK: pl. az iskolai felszerelés rongálása, gyenge tanulmányi eredmény.

Célunk:

- A jog és erkölcs fogalmi területeinek tisztázása;
- A bűn elkövetésével kapcsolatos érzelmek számbavétele;
- A bűnmegelőzés módszereinek tudatosítása, alkotó gondozásra, cselekvésre késztetés;
- A bűn és a bűnözés erkölcsstani vonatkozása.

A bűnmegelőzés módszerei:

1. Direkt:

felvilágosítás,
a közösség figyelmeztetése, tájékoztatása,
büntetés „törvénykezés”.

1. Alternatív:

- az egyén felvértezése (képességfejlesztés: céltudat, individuáció, kitartás, az akarat edzése. Hogyan mondj nemet?);
- egyéni és közösségi választási lehetőségek kínálata;
- vita, egyeztetés, jelenségek vizsgálata, játék, esetfeldolgozás.

2. Indirekt:

- a közösség probléma érzékeny tétele;
- pozitív példa, mintakövetésre készítés;
- megelőzésre nevelés;
- érdeklődés elterelése büntetésen kívüli módszerekkel.

Stratégia a viselkedési problémák megoldásához:

- büntető jellegű, szankciókkal befolyásoló próbálkozások;
- kompenzatórikus jellegű, amely a jóvátételre épít, a „büntetés” formája az okozott kár, sérülés helyrehozása;
- terápiás megoldás, amely gyógyító jellegű;
- a békéltető, konfliktusmegoldó stratégia, amely pl. a tanár – tanuló között kialakult helyzetet úgy fogja fel, mint egy konfliktust és a megegyezés létrehozására törekszik.

6. Áldozattá válás elkerülésének ismeretei

Rendőrségi jelentések szerint a fiatalok bűnözők számának növekedése a közösséghez tartozás, az emberi kapcsolatok hiányának következménye. Egyre több fiatal van, akit az egyéni élvezetek is az anyagi javak megszerzésének rabjai, s akiknek nincsenek valódi racionális vagy erkölcsi alapjaik, melyeken döntéseik nyugodhatnak.

A tanulók egy része elidegenedik családjuktól, bizonytalanok és boldogtalanok. Amikor a gyerekeknek nincs biztos értékrendszerük, vagy amikor az értékek ellentmondásban vannak a családi értékekkel, gyakran az egész társadalom fizeti meg az árát.

Iskolánkban is előfordulhatnak kedvetlenséggel, tanulási problémákkal küzdő tanulók. Néhányan felelőtlenül dohányozhatnak, ihatnak, drogozhatnak, élhetnek szexuális életet.

Az értékzavarban áldozatokká válhatnak tanulóink. Intézményünk az alábbi feladatokat tűzte ki célul az áldozattá válás elkerülése érdekében:

- Ösztönözzük és támogatjuk azokat a tudatos magatartásformákat, amelyek a helyes egészség-magatartásformákat létrejöttét és fejlesztését szolgálják.
- Hozzá kívánunk járulni annak a feltételrendszernek a megteremtéséhez, amely a teljes – testi-lelki – embert egész életvitelében az egészség választására ösztönzi.
- Emberismeret, önismeret, társadalomismeret.
- Az önsegítésre képessé tenni.

Az ifjúságsegítésben látjuk a legfontosabb feladatunkat.

Feladatkörünkbe tartozik még:

- Felvilágosítás, mentálhigiénés tevékenység;
- Problémafeltáró tevékenység;
- Szemléletformálás tanulságos esetekkel;
- Az erkölcsös emberré válás személyiség-lélektani feltételeit megteremteni

Önfejlesztés

- Önbizalom
- Akarat nevelése

Önkontroll, önuralom, önfegyelem, állhatatosság, kitartás

- Önuralom: érzelmeink, indulataink, testünk feletti uralmat jelenti. A szükséglet-kielégítés késleltetésének megtanítása, gyakoroltatása.
- Önfegyelem: a fegyelem ne külső késztetés eredménye legyen, hanem az ember saját akarata fejeződjön ki benne, hogy kellemesnek érezze azt, ezáltal rászokik a helyes viselkedésfajtákra.
- Állhatatosság, kitartás: rendszeres erő kifejtést kívánó feladatvégzés. Képesé tenni arra, hogy a kudarcok után valamit újra kezdjünk.

Segítségnyújtás szenvedélybetegeknek, áldozatoknak:

Civil szervezetekkel: Névtelen Alkoholisták; Kék-Pont; Családi Erőszak Áldozataiért stb.

Fejlesztő programok, tréningek

7. Erőszakmentes konfliktuskezelő technikákkal összefüggő ismeretek

A konfliktus mindennapjaink és kapcsolataink velejárója. A diákok naponta kerülnek konfliktusba magukkal, osztálytársaikkal, családjukkal és a társadalommal.

Iskolánkban leggyakoribb a tanár-diák konfliktus, de előfordul a tanár-tanár /igazgató/ közötti, egyes tanuló és az osztály, a tanár és az osztály, továbbá tanulócsoporthoz – osztályon belül és az osztályok – között adódó konfliktus.

Mi is a konfliktus? Szükségletek, igények, szándékok, vélemények, értékek ütközése.

Míg a legtöbb ember a konfliktust negatív és pusztító erőnek tekinti, ez lehetőséget nyújthat fejlődésre és tanulásra is.

Megoldási stratégiánk függ:

- személyiség jellemzőinktől;
- a konfliktus tartalmától;
- a konfliktusban érintettektől;
- és egyéb körülményektől.

Intézményünkben a következő megoldásmódok írhatók le:

- TEKINTÉLYELVŰ (autoriter): → „győztes–vesztes” helyzet
- AZ ALKALMAZKODÓ : kizárólag diákközpontú megoldás.
- AZ ELKERÜLŐ, SZITUÁCIÓBÓL KIMENEKÜLŐ : ez a megoldási mód a „szőnyeg alá” seperi a problémát. Ez a jeladás állapota.
- KOMPROMISSZUMOS : mely során mindkét fél enged valamennyit eredeti elképzeléséből.
- A KOOPERATÍV KONSTRUKTÍV: mely során a konfliktusba került személyek szükségleteinek, törekvéseinek kielégítése a cél.
- KOOPERATÍV KONSTRUKTÍV : ezúton érhető csak el a konfliktusok erőszakmentes kezelése.

Feladatunk: a kooperatív konfliktus megoldáshoz az alábbi feltételek biztosítása:

- Nyílt kommunikáció a felek között, melynek alapja a bizalom és az elfogadás;
- Készség a másik meghallgatására, megértésére;
- Nyitottság, empátia;
- Mások megbecsülése;
- Önérvényesítés (a saját vágyak kielégítése anélkül, hogy a másik félnek ártanánk);
- Legalább az egyik fél érdekeltsége a folyamat tudatos vezérlésére;
- Készség az együttműködésre.

Amennyiben elsajátítanak bizonyos konfliktuskezelési készségeket, a tanulók képesek lesznek szociális helyzeteket elemezni, rengeteg viselkedéslehetőség közül választani, és felelősségét vállalni saját cselekedeteikért.

A konfliktus konstruktív kezelésének képessége nem csak a tanulók egyéni mentális egészségéhez járul hozzá, hanem pozitívan befolyásolja az iskola és a társadalom egészét is.

Miért fontos a konfliktuskezelés oktatása?

Indoklás: mert a tanulók képesek lesznek:

- Kritikusan elemezni attitűdjeiket és a különböző kérdésekről alkotott nézeteiket;
- Konfliktuskezelő készségeket kialakítani, megérteni a kommunikáció fontosságát;

- Elsajátítani a konfliktusok feloldásához szükséges kommunikációs készségeket.

A konfliktus kreatív megoldásának menete:

- a probléma tudatosítása, tisztázása →
- okok feltárása →
- konfliktuspartnerek és más közvetlenül érintettek szempontjainak feltárása →
- megoldási lehetőségek gyűjtése →
- a következmények mérlegelése →
- a megfelelő megoldási mód kiválasztása →
- meghatározott idő elteltével a hatékonyság vizsgálata.

8. Közlekedésre nevelés

Gondot fordítunk a tanulók helyes közlekedésére, és az elvárható magatartásra. Ezen belül érintjük az egyes közlekedési módokon belül követendő közlekedési elvárásokat.

A közlekedésben való részvétel történhet:

- Gyalogosan - egyénileg vagy csoportosan
- Tömegközlekedési járművel
- Kerékpáros közlekedés szabályait a Technika és életvitel tantárgy keretében, valamint osztályfőnöki órán sajátítatjuk el.

A helyes közlekedés szabályait permanensen tudatosítani kell a tanulóknak.

9. Az információs és kommunikációs kultúra fejlesztése

Kiemelt feladatunk a megismerési képességek fejlesztése, különös tekintettel a megfigyelési, kódolási, értelmezési, indokolási, bizonyítási képességekre, amelyek az információs és kommunikációs kultúra részét képezik.

Az iskolánknak az elektronikus média hatásmechanizmusainak megértésére, a különböző médiumokban való eligazodásra, az igényelt információ megtalálására kell nevelnie a tanulókat, figyelembe véve az információt befogadó egyén személyiségét és a lelki egészség védelmének elősegítését. Olyan fiatalokat kell kibocsátanunk, akik sikeres tanulási stratégiákkal használják ki az információs világháló lehetőségeit és eszközeit az **élethosszig tartó tanulás** során. (**digitális kompetencia**)

Mindennapi életünkben megnőtt az információ társadalmi szerepe és ezzel együtt felértékelődött az információ-szerzés képessége. Az egyén érdeke az, hogy időben hozzájusson a munkájához és életvitelének alakításához szükséges információkhoz, és képes legyen azokat céljának megfelelően feldolgozni és

alkalmazni. Ehhez el kell sajátítania a megfelelő információszerzési, -feldolgozási, -adattárolási, -szervezési és -átadási technikákat, valamint az információkezelés jogi és etikai szabályait.

Növekszik a vizuális kommunikáció hatása; a multimédia közvetítésével – a szavak és a szövegszerkesztés mellett – üzeneteink kifejezésére a látványszerkesztés is rendelkezésünkre áll. Az informatika mindennapi életünk szerves részévé vált.

Megváltozik a pedagógus szerepe; az ismeretátadó és az ismereteket számon kérő pedagógusból, az ismeretek közötti eligazodást segítő, tanácsadó, a megtalált információt értékelni, abban kételkedni tudó tanulók nevelőjévé válik. A tanulókat fel kell készítenünk a problémamegoldó gondolkodásra, mint a feladatmegoldás magasabb szintjére.

Változik az iskola, mint szervezet szerepe is. Az önálló ismeretszerzés elérése érdekében a könyvtárhoz hasonlóan lehetővé tesszük az eszközökhöz való hozzáférést a tanórákon és a tanórákon kívül is abban a teremben, melyben a számítógépek elhelyezésre kerültek. A többi műveltségi terület és tantárgy számára is természetesen biztosítjuk a géphasználatot. Meg kell jelennie a hagyományos tanórákon túlmutató informatikával támogatott projektmunkáknak is.

A könyvtárhasználati nevelés és oktatás:

- *Felkészítjük tanulóinkat az információs társadalom kihívásainak fogadására, az információszerzés kibővülő lehetőségeinek használatára, az információk elérésére, kritikus szelekciójára és feldolgozására;
- *Tudatosítjuk a könyvtárra alapozott **önművelés képességének kialakítását** és fejlesztését a könyvtári információs rendszer, a könyvtár “forrásközpont”-ként történő használatával;
- *A forrásokat komplex és alkotó módon alkalmazó tanulási technikákat és módszereket kifejlesztjük a tanulóknak;
- *Az iskolai és más típusú könyvtárak, könyvtári források, eszközök megismertetésével, valamint a velük végzett tevékenységek elsajátításával tudatos, biztos használói magatartást alakítunk ki;
- *Fontosnak tartjuk a könyvtárhasználati tudás eszközjellegű beépítését a tanulók tantárgyi képzésébe, a mindennapi problémák megoldásához szükséges információszerzésbe és –feldolgozásba is;
- *A forrásfelhasználás etikai szabályait elsajátítatjuk - a normakövetés követelményének elfogadtatása mellett.

10. Az iskolai hagyományápolás tartalmi vonatkozásai:

Az iskola hagyományainak ápolása, ezek fejlesztése és bővítése, valamint az iskola jó hírnevének megőrzése, öregbítése az iskolaközösség minden tagjának

joga és kötelessége. Ünnepeink, megemlékezéseink rendjét, a hagyományápolással kapcsolatos feladatokat az SZMSZ működési szabályzata tartalmazza.

10.1. Szervezeti hagyományok:

10.1.1. Általános iskola (8 évfolyamos)

1-4-ig alsó tagozat – bevezető és kezdő szakasz

5-8-ig felső tagozat – alapozó és fejlesztő szakasz

10.1.2.A nem szakrendszerű oktatásban résztvevők körének meghatározása

Az alapozásra, felzárkóztatásra szoruló tanulók

10.1.2.1.A nem szakrendszerű oktatás szervezeti keretei / munkaformák

1. Teljes osztály

– differenciált, kooperatív tanulásszervezés
illetve

2. Osztály szinten kialakított csoport

– párhuzamos óraszervezés

10.1.2.2.A fejlesztés pedagógiai feladataihoz felhasznált műveltségterületi / tantárgyi alapok

1. Matematika

2. Informatika / ének-zene

3. Magyar

4. Testnevelés

5. Idegen nyelv

10.1.2.3.Az érintett tantárgyak helyi tantervének módosítása

1. Csökken a szakrendszerű órák száma

2. Csökken a tananyagtartalom

3. A csökkentés szempontjai:

a) A tantárgyi minimumismeretek újrafogalmazása

b) A készség- és képességfejlesztés eddigi időkeretét a nem szakrendszerű oktatás feladatainak megvalósítására fordítjuk

10.1.2.4.A nem szakrendszerű oktatás időkeretének felhasználása / eloszlása éves szinten

Folyamatosan

A 2008/2009-es és 2009 /2010-es 2010 / 2011-es tanévben

heti 5 óra

2011 / 2012-es tanévtől

heti 7 óra

10.1.2.5.A nem szakrendszerű oktatásban részesülők kiválasztását / az egyéni különbségek megállapítását szolgáló eszközök

Mérések

fajtái:

1. OKÉV kompetencia mérés 4. évfolyam
(az iskolában maradó mérőlapok eredményeinek elemzése)
2. Iskolai helyi mérés 4. évfolyam vége / 5. évfolyam eleje

Célterületei:

1. Matematikai kompetencia
2. Szövegértési szövegalkotási kompetencia

Szempontjai:

Ha az alábbi kompetenciák - kompetenciakomponensek - fejlettségi szintje az első szinten vagy az alatt van – fejlesztés, felzárkóztatás szükséges

- kommunikációs képességek
- szövegértés
- olvasáskészség,
- íráskészség
- problémamegoldás,
- elemi rendszerező képesség,
- elemi kombinatív képesség.
- elemi számolási készség

10.1.2.6. Ellenőrzés, értékelés

Diagnosztikus mérés
szeptemberben

májusban

Formatív mérés

decemberben

márciusban

Egyéni fejlesztési terv készítése a felzárkóztatást igénylő gyerekekkel és a SNI-a és SNI-b tanúk számára

szeptember vége:

sikerkritériumok: (a közösségre vonatkozó)

Az egyes területeken mért májusi eredményekben a tanulók

✓ Min. 50 % - a haladja meg az I. szintet

✓ Min. 20%-a haladja meg a II. szintet

Sikerkritériumok (az egyénre vonatkozóan)

✓ Az adott fejlesztési feladat kapcsán fogalmazza meg a pedagógus

- A teljesítmény éves értékelése a műveltségi területhez, a tantárgyakhoz illetve a sérülés mértékéhez igazodik.
- Szöveges értékelés év végén a diagnosztikus méréshez kapcsolódva
A gyerek állapotának leírása annak érdekében, hogy kiderüljön: hol, milyen beavatkozásra van szükség

Az értékelés fő szempontjai:

1. A készség- képességfejlesztés mért eredményei – összehasonlítva az előző mérés eredményeivel
2. A továbbhaladás konkrét feladatai

10.1.2.7. Az oktató-nevelő munka személyi feltételei

A nem szakrendszerű oktatásban foglalkoztatottak

1. Tanítói és szaktanári diplomával rendelkező pedagógusok száma jelenleg 4 fő
2. A nem szakrendszerű oktatásra jogosító 120 órás tanfolyam követelményeinek eleget tevő szaktanárok száma jelenleg: 5 fő
3. A továbbképzésben elsőbbséget kapnak a nem szakrendszerű oktatásra felkészítő 120 órás tanfolyamok

10.2. Idősávok – órakeret felhasználása

Évfolyamonként két osztály

Megegyező (ugyanabban az) órarendi órában 3 tanulásszervezési egység

A két osztályban külön- külön szakrendszerű tanítás folyik.

A felzárkózásban részesülő gyerekek - összevont csoport a két osztályból – számára nem szakrendszerű órát szervezünk

Órakeret:

<u>2011-ig</u>	<u>2011-től</u>
Szabadon választott 5 óra / évf.	Szabadon választott 7 óra/ évf.

VAGY

2011-ig

2011-től

Kötelező óraszámából:

Magyar 1 óra / osztály	2 óra/ évf	2 óra/ évf
Matek 0,5 óra / osztály	1 óra / évf	2 óra / évf
Informatika/ének-zene 0,5 óra/oszt	1 óra/ évf	Informatika/ének-z 1 óra / évf
		Testnevelés 1 óra/ évf.
Idegen nyelv 0,5óra/osztály	1 óra/évf.	Idegen nyelv 0,5 óra/o 1 óra/ évf.

10.3. Függelék:

Két osztályban – a kooperatív tanulási módszereket alkalmazva – differenciálás a tanórán, csoportmunka.

Az órakeret felhasználását évente meg kell vizsgálni, mert az alkalmazásuk a tanulók mérési eredményeitől függenek (ez a változás nem teszi szükségessé a pedagógiai program legitimációs eljárásának ismételt lefolytatását, az aktuális az adott tanévre vonatkozó tantárgyi struktúra a pedagógiai program függelékében kerül elhelyezésre minden tanév végén).

10.4. Tantárgyi hagyományok:

- Emelt szintű francia nyelv oktatása (alsóban előkészítő)
- Emelt szintű ének-zene oktatása (Operaház Gyermekkara – alsóban előkészítő)
- Emelt szintű angol nyelv oktatása (alsóban előkészítő)
- Alsóban guruló rendszerű iskolaotthon
- Kis felmenő rendszerben tanítanak a tanítók (1-2. és 3-4. évfolyam) – lehetőség szerint.

11. A szülők, tanulók, pedagógusok együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei

Az iskola mint oktató – nevelő intézmény csak akkor működhet eredményesen, ha a tanulók érdeklődésére épít és figyelembe veszi a szülői érdekeket. Az iskolai nevelés, a gyermeki személyiség harmonikus fejlesztésének elengedhetetlen feltétele a szülői ház és a pedagógus közösség koordinált aktív együttműködése.

Ezen együttműködés

- alapja - a gyermek iránt érzett közös nevelési felelősség,
- megvalósulási formái: - a kölcsönös támogatás és a
-koordinált pedagógiai tevékenység,
- feltétele: - a kölcsönös bizalom és tájékoztatás,
- az őszinteség,
- eredménye: - a családi és iskolai nevelés egysége és ennek nyomán kedvezően fejlődő gyermeki személyiség.

11.1. A szülők részéről

a nevelő munka segítéséhez az alábbi közreműködési formákat várjuk el.

- aktív részvétel az iskolai rendezvényeken,

- ötletnyújtás az előadások témáihoz,
- őszinte véleménynyilvánítást,
- együttműködő magatartást,
- nevelési problémák megbeszélését, közös megoldását,
- a családi nevelésben jelentkező nehézségek közös legyőzését,
- érdeklődő – segítő hozzáállást,
- szponzori segítségnyújtást.

11.2. Iskolánk a gyermek helyes neveléséhez a következő segítségnyújtási formákat kínálja:

- nyílt napok, nyílt órák szervezése,
- rendszeres és folyamatos tájékoztatás a tanuló előre meneteléről, magatartásáról,
- változatos témájú szakkörök indítása, ahol a tanuló gyakorolhatja a helyes viselkedési módokat,
- előre tervezett szülői értekezletek,
- rendkívüli szülői értekezletek,
- fogadóórák,
- előadások szervezése – logopédus, nevelési tanácsadó, pszichológus, egészségügyi szakember meghívásával,
- pályaválasztási tanácsadás,
- családlátogatás
- közös kirándulások.

11.3. A szülői ház és az iskola együttműködésének továbbfejlesztési lehetőségei:

- osztály – család közös hétvége túrázással egybekötve
- szülői munkahelyeken üzemlátogatás
- családi játékos vetélkedők
- közös rendezvények szervezése a szülők és a pedagógusok részvételével,
- iskolai ünnepek szülőkkel (Erkel nap)
- osztályünnepek szülőkkel (karácsony, anyák napja, gyermeknap)

11.4. A pedagógus-tanuló együttműködésének formái és továbbfejlesztésének lehetőségei

- a tanulók rendszeres tájékoztatása a Diákönkormányzaton keresztül
- DÖK rendezvények a pedagógusok részvételével (farsang, DÖK napok)
- tanár – diák sport rendezvények
- osztályünnepek az osztályban tanító tanárokkal
- tanár – diák kirándulások
- a diákok bevonása a döntés-előkészítő munkába (Házirend)
- ügyeleti munkában aktív részvétel

12. A pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő – oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke

(tantárgyanként részletezve; éves költségvetésbe foglaltak alapján és a tantárgyfelbontás alapján)

12.1. magyar nyelv és irodalom

- tankönyv, munkafüzet, irodalmi atlasz
- kötelező olvasmányok, szöveggyűjtemények
- videofilmek, DVD, szemléltető táblák
- könyvtárhasználat

12.2. történelem

- tankönyv, történelmi olvasókönyv, atlasz
- videofilmek, DVD, szemléltető táblák
- könyvtárhasználat, térképek

12.3. idegen nyelv (angol, francia)

- tankönyv, szótár, hangzó anyagok, idegen nyelvű szépirodalom
- idegen nyelvű filmek, nyelvi táblázatok
- nyelvi labor

12.4. matematika

- tankönyv, feladatgyűjtemény, szerkesztési eszközök
- lukas tábla, matematikai táblázatok, testek, síkidomok
- szakkönyvek

12.5. informatika

- gép használata, tankönyv, feladatlapok

12.6. fizika

- tankönyv, feladatlap, filmek
- kísérletezéshez eszközök témakörönként, táblázatok

12.7. kémia

- tankönyv, periódusos rendszer, kísérletekhez eszközök
- filmek, modellek

12.8. biológia – természetismeret

- tankönyv, biológiai atlasz, szemléltető eszközök
- filmek, modellek

12.9. földrajz

- tankönyv, atlasz, térképek, filmek,
- földgömbök, táblázatok

12.10.technika

- faanyag, eszközök (reszelés, fűrészelés, szögelés, ragasztás)
- konyhai lábosok, fazekak
- elektromos kísérletekhez alap dolgok

12.11.rajz

- rajzlapok, tempera, vízfesték, szén, ceruza
- testek, szakkönyvek, filmek, szakterem, agyag

12.12.ének-zene

- tankönyv, CD-k filmek, zongorák, furulyák
- biciniumok, szakterem (énekkari)

12.13.testnevelés

- 2 db tornaszoba, udvar, tornaeszközök

12.14.Alsó tagozat

- betűsín – kis és nagybetűkkel
- betűtáblázatok
- számok
- korongok, pálcikák
- táblázatok környezetismerethez
- égetőkemence, korong

A taneszközök teljes részletezése a pedagógiai program 2.számú mellékletében található.

13. A pedagógiai program megvalósításának feltételei

13.1. Tárgyi feltételek (SZMSZ-ben részletezve)

Három éve két épületben folyik az oktatás.

Az épületek közötti átjárás megoldódott, az összenyitással egy nagy iskolaépület lettünk.

Kiépítették az akadálymentesítést is.

2007. 09. 01-től a Szív utcai rész 2. emeletére költözött a Tóth Aladár Zeneiskola, majd 2008. 09. 01-vel a földszinti és első emeleti részt is ők használják.

13.2. Személyi feltételek (SZMSZ-ben részletezve)

Hosszú idő óta jellemző iskolánk pedagógus ellátottságára, hogy graduális és posztgraduális képzéssel, belső anyagból építkezve igyekeznek ellátni feladatát. Iskolánk pedagógiai arculatára a nevelésközpontúság, az oktatásközpontúság és a gyermekszeretet azonos mértékben jellemző.

Tantestületünk fogékony az új pedagógiai módszerekre és alternatív pedagógiai irányzatokra, az új taneszközökre. Ezekből mindazt, amit a fenntartó által megszabott keretek megengednek, folyamatosan beépítünk nevelői-oktatói munkánkba.

13.3. Továbbképzési terv

- szakvizsga megszerzése minél több munkaközösség-vezető számára
- a nem szakrendszerű oktatás felkészüléséhez a továbbképzéseken való részvétel elsőbbséget élvez
- a továbbképzések területén a tantervi modulok (hon – és népismeret, tánc – és dráma, egészségtan, mozgókép és médiaismeret, emberismeret és etika, társadalomismeret, Tanítóképző Főiskola - tantárgycsoport) elsőbbséget élveznek
- A 2. diploma (egyetemen, főiskolán) megszerzése
- a továbbképzések alkalmazkodjanak az iskola Helyi Pedagógiai Programjában és a tantervben megfogalmazottakhoz
- az egyéni kérelmek elbírálásánál a fontossági sorrend lép előtérbe.

13.4. Pénzügyi feltételek - az éves költségvetés tartalmazza

2007.09.01-től részben önálló gazdálkodókká váltunk, csak a bérben tervezhetünk önállóan.

B) Helyi tanterv

1. Az iskola képzési rendje

1.1. A képzés szakaszai:

- a., alapfokú nevelés – első két szakasz (1–2., 3 – 4.évfolyam)
- b., alapfokú nevelés – harmadik, negyedik szakasz (5-6., 7-8. évfolyam)

1.2. Követelmények az egyes szakaszokban

1.2.1. Az alsó tagozat a nevelés – oktatás bevezető kezdő szakasza, mely az első évfolyammal kezdődik és a 4. évfolyam végéig tart.

Alapozó szakasz, a tanulókkal való foglalkozás középpontjában a fejlesztés áll.

A differenciáló pedagógiai szakaszok három fontos területet érintenek:

- a., az eredményes és biztonságos alapozás érdekében fontos a tanulás megfelelő tempójának kialakítása.
- b., a tanulók fejlesztési szükségleteihez igazodó bánásmódot kell kialakítani (oktatási – nevelési módszerekben, tanulási – tanítási stratégiákban, elvárásokban)
- c., fontos a tantervi követelményeknek való megfelelés pedagógiai szempontú megítélése a tanulók továbbhaladásáról hozott döntésekben.

Fejlesztési szakasz az alsó tagozatban:

Az alapfokú nevelés-oktatás két részre tagolódik

- bevezető szakasz az 1 - 2. évfolyamon
- kezdő szakasz a 3 - 4. évfolyamon

1.2.2. A felső tagozat folytatja az alsó tagozaton megkezdett nevelő – oktató munkát.

- 5 – 6. évfolyamon alapozó szakasz
- 7 – 8. évfolyamon fejlesztő szakasz

Biztos ismereteken nyugvó alapkészséget és képességeket alakít ki. Középpontban továbbra is a fejlesztés áll.

Két pedagógiaileg elkülöníthető szakaszra tagolódik ez a szakasz:

- a., a tanulókra a konkrét tapasztalatra építő gondolkodás jellemző (5-6. évfolyam) Itt a képi gondolkodásra alapozó fejlesztés folyik – alapozó szakasz
- b., A serdülőkor kezdetétől az elemző és elvont gondolkodás kerül fokozatosan előtérbe (7-8. évfolyam) – fejlesztő szakasz.

1.3. Az iskolában folyó képzési irányok

Az általános iskolában évfolyamonként két osztály indul.

„a” *osztály*: az angol illetve a francia nyelv iránt érdeklődő tanulók jelentkezését várjuk.

Az osztály egyik része az angol nyelvet, a másik része a francia nyelvet tanulja 1 évtől. Az első három osztály az előkészítő szakasz.

5-8-ig magasabb óraszámokban tanulják mindkét nyelvet bontott csoportban.

„b” *osztály*: emelt szintű ének-zene (Operaház gyermekkórusa), az énekelni, táncolni szerető gyerekek járnak ezekbe az osztályokba. Színpadi gyakorlatra és szereplésre 3. évfolyamtól van lehetőségük.

Az ének-zene tanulás – tanítás az első perctől fogva magas színvonalon, emelt óraszámokban történik.

1.4. A csoportbontás kritériumai:

- az emeltszintű nyelvi oktatás tanítása bontott csoportban történik
- a technika – életvitel (felső tagozatban)
- az informatikaoktatás – a tanulók géphez jutása miatt
- testnevelés órák bontási lehetőségei: felső tagozatban magas létszám esetén lány / fiúbontás
- a 4. osztálytól a nem emelt szintű nyelvi oktatás bontását a létszám határozza meg (20 fő fölött).
- **az 5. és 6. évfolyamon a nem szakrendszerű oktatásban való részvétel**

1.5. A tanulói jogviszony

A beiskolázás és az iskola magasabb évfolyamába lépés feltételei, az átjárhatóság biztosítása:

(SZMSZ is tartalmazza.)

(alsó tagozat továbbhaladása külön)

1.5.1. Az általános iskola első évfolyamára való beiratkozáskor az igazgató dönt a tanuló felvételéről:

- az óvodai szakvélemény,
- a Nevelési Tanácsadó javaslata,
- az ének-zenei (operás) osztályba zenei meghallgatás alapján.

1.5.2. A következő évfolyamba lépés feltétele, hogy az előző évfolyamot eredményesen elvégezte (alsó tagozatban törvény szabályozza).

A tantervi követelményeket és a továbblépés feltételeit a tantervek szabályozzák.

Ha külföldön járt iskolába, illetve magántanuló, huzamosabb ideig hiányzó tanuló, osztályozó vizsgát tehet igazgatói döntés szerint.

1.5.6. Az általános iskolai képzésbe való belépést a következőképpen tehetik meg a kívülről jövő tanulók:

- a.) különbözeti vizsga (ha az adott tárgyat vagy nyelvet nem tanulta)
  - b.) visszahelyezés egy alacsonyabb évfolyamba
  - c.) beszámolás a pótoltt anyagból
  - d.) átlaga 3,7 vagy e fölötti
  - f.) szülő kérésére tanulmányi eredménye alapján átkerülhet másik osztályba (zeneibe való átkerülés – meghallgatás alapján)
- Adott évfolyamon belül az átlépést az igazgató engedélyezi.
- „b” osztályba – ének-zene meghallgatás, a tananyag pótlása 1 év alatt (beszámoló)
- „a” osztályba az angol, illetve a franciára – idegen nyelv pótlása 1 év alatt (beszámoló)
- vagy az eddigi idegen nyelv folytatása és abból félévenként vizsga

1.6. A továbbhaladás

a., Szakaszai:

Alsó tagozat: 1-4. évfolyam – a 4. év végére kell teljesíteni a követelményeket.

Felső tagozat: a továbblépés feltétele a tantervi követelmények teljesítése.

b., A tantervi követelmények egy tanévnél rövidebb idő alatti teljesítése

Kiemelkedően tehetséges tanulók esetében kérésükre egy év alatt két tanévet teljesíthetnek.

formája – vizsgák (félévente)

- beszámolók (hetente)

c., A tantervi követelmények nem teljesítése esetén a következmények:

- szülő kérésére évisméltés
- évisméltés 3 tárgynál több tárgyból (a nevelőtestület döntése alapján)
- pótvizsga (1, 2 vagy 3 tárgyból a nevelőtestület döntése alapján)

1.7. Szöveges értékelés az 1 – 4. évfolyamon

Magatartás

A tanuló társas kapcsolatai

Felnőttekhez való viszonya

- a tiszteletet betartja – általában betartja – ritkán tartja be
- bizalmas – túl bizalmas – egészséges gátlásai kialakulóban vannak
- őszinte – általában őszinte – kevésbé őszinte
- szófogadó – többnyire szófogadó – gyakran szófogadatlan

Gyermekközösségben való viselkedése

- nyílt – visszahúzódó – zárkózott
- az iskolai szabályokat mindig betartja – általában betartja – betartása nehezen megy
- társaihoz alkalmazkodó – kevésbé alkalmazkodó – általában türelmetlen
- beszéde illemtudó – előfordul csúnya beszéd

Szorgalom

A tanuló igyekezete

Tanórán

- a felszerelése rendezett – általában rendezett – hiányos
- aktív – időnként aktív – visszahúzódó
- figyelve kitartó – általában kitartó – elkalandozik – könnyen kilép a feladatkörből
- munkatempója gyors – átlagos – lassú
- egyéni munkája során: önálló – kevés segítséggel jól dolgozik – indokolatlanul is segítséget kér – probléma esetén sem kér segítséget – gyakran igényel segítséget
- önellenőrzése pontos – időnként pontatlan – sokszor hibás

Tanórán kívül

- a kapott feladatot mindig elvégzi

Önértékelése: alapos – valós – ingadozó – még fejlődnie kell.

Matematika

- A tanuló a feladatokat könnyen megérti – nehezen érti meg – állandó segítséget igényel
- Számfogalma kialakult, biztos – bizonytalan
- Alapműveletek felismerése, alkalmazása: helyesen értelmezi és alkalmazza, hibátlanul oldja meg – helyesen értelmezi, kevés hibával oldja meg – helyesen értelmezi, de több hibával oldja meg – a műveleteket nem tudja értelmezni és alkalmazni.
- Matematikai gondolkodásának jellemzői: logikusan gondolkodik, önálló megoldásra törekszik – minimális rávezetéssel képes logikusan gondolkodni – gondolkodása mechanikus, az analógiákat nehezen ismeri fel, sok segítséget igényel.

Környezetismeret

- Tájékozottsága kiemelkedő – életkorának megfelelő – ismeretei hiányosak.
- A tanórán érdeklődő – érdeklődése változó – nehezen motiválható
- Az összefüggéseket jól látja – kevésbé látja jól – még nem látja át

- A tanult ismereteket jól tudja alkalmazni – részben tudja alkalmazni – ritkán képes alkalmazni

Beszéd

- hangképzés: helyes – korrekcióra szorul – logopédiai fejlesztést igényel
- szókincs: gazdag – életkorának megfelelő – fejlesztést igényel
- szóbeli kifejezés: választékos – életkorának megfelelő – fejlesztést igényel

Olvasás

- betűismeret: pontosan felismeri – néha téveszt – gyakran téveszt
- hangos olvasás: folyamatosan – szólamokban – szóképekben – szótagolva - betűzve olvas
- pontosság: hibátlanul – változó hibaszámmal – sok hibával olvas
- tempója: megfelelő – lassú, de folyamatos – lassú, akadozó – gyors – kapkodó
- hibatípusok: betűt téveszt – kihagy – mást olvas – hozzátesz – lehangy – összeolvasása bizonytalan
- hangsúlyozás: kifejező – bizonytalan – egyhangú
- szövegértés: megérti a szöveget – összetett mondatot – egyszerű mondatot – szószerkezetet – szót
- szövegértés: önállóan – kevés segítséggel – folyamatos segítséggel
- szövegfeldolgozás: önállóan – kevés segítséggel – folyamatos segítséggel
- szövegértés: önállóan – kevés segítséggel – folyamatos segítséggel érti meg
- tájékozódás a szövegben: biztos – bizonytalan
- összefüggéseket: önállóan – segítséggel ismeri fel
- olvasott szöveg felidézése: önállóan, összefüggően – kérdések segítségével – nehezen megy
- irodalmi ismeretei: biztosak – hiányosak – bizonytalanok

Írás

- íráshasználat: szabályos – általában szabályos – szabálytól eltérő, bizonytalan
- íráskép: kialakult egyéni írása van – esztétikus – rendezett – változóan rendezett – rendezetlen

Nyelvtan – helyesírás

- nyelvtani ismereteket: felismeri és alkalmazza – felismeri, kevés hibával alkalmazza – felismeri, de több hibával alkalmazza – nem ismeri fel
- helyesírása: biztos – időnként bizonytalan – többnyire bizonytalan – fejlesztést igényel

Írásbeli szövegalkotás

- gondolatainak megfogalmazására: önállóan – kevés segítséggel – segítséggel – még nem képes
- fogalmazási ismeretei: biztosak – bizonytalanok – hiányosak
- fogalmazása: kiemelkedő, fantáziadús, színes – életkorának megfelelő – fejlesztést igényel

Rajz

- kreativitása: ötletes, egyéni – jól motiválható – hajlamos az egysíkúságra
- színek használata: egyéni és gazdag – változatos – visszafogott
- forma-tér ábrázolása: kiemelkedően fejlett – életkorának megfelelő – fejlesztésre szorul
- munkája: tetszetős, tiszta – igényessége kialakulóban van

Technika

- feladatát: szívesen – nem mindig szívesen – vonakodva végzi el
- kezűgyessége: kiváló – életkorának megfelelő – fejlesztésre szorul
- a tanult technikák alkalmazásában: ügyes – jártas – segítséget igényel
- munkája: igényes és pontos – többnyire igényes – igénytelen

Testnevelés

- mozgása: rendezett, harmonikus – koordinálásra szorul – rendezetlen
- állóképessége: kitartó – általában kitartó – fáradékony
- feladathelyzetben: fegyelmezett, pontos – nehezen összpontosít – hajlamos az öntörvényűsége
- játék során: jó csapatjátékos – könnyen feladja a küzdelmet – visszahúzó

Ének

- dalok ismerete és előadása: biztos, kifejező – biztos, pontatlan – megfelelő, bátortalan – bizonytalan, pontatlan
- ritmikai képessége: kiemelkedő – megfelelő – fejlesztésre szorul
- elméleti ismeretek felismerésében és alkalmazásában: biztos – kis segítséget igényel – mindig bizonytalan
- zenehallgatás: tájékozott, jó megfigyelései vannak – érdeklődő – nem köti le
- furulyajátéka: pontos, tiszta – bizonytalan – sok gyakorlást igényel

Francia nyelv

- órai munka: kiemelkedően aktív – aktív – változó – nehezen motiválható
- munkatempója: gyors – közepes – lassú
- beszédértés: részleteiben pontos – globális – gyenge
- beszédképesség: kreatívan pontos – megfelelő – kezdetleges
- kifejezőképesség: kreatív – megfelelő – pontatlan

- kiejtés: kiváló – megfelelő – még fejlesztésre szorul
- fűzetvezetés: igényes – kevésbé igényes
- íráskészség: kiváló - megfelelő – fejlesztésre szorul
- önellenőrzés: igényes – kevésbé igényes

Angol nyelv

- az órai munkájában: kiemelkedően aktív – aktív – változó – nehezen motiválható
- a tanult szavakat, kifejezéseket: pontosan – megfelelően - néha bizonytalanul – pontatlanul használja
- kiejtése: kiváló – megfelelő – még fejlesztésre szorul
- hallás utáni információt: tökéletesen – lényeges jegyeit kiemelve – töredékesen – még nem érti meg
- a tanult szöveg reprodukálására: pontosan, határozottan – pontosan, kissé bizonytalanul – kissé pontatlanul – nem képes
- írásbeli munkáját: nyelvtanilag – mindig helyesen – általában helyesen – kisebb hibákkal – gyakran hibásan végzi
- esztétikailag: kiemelkedően – megfelelően – még hanyagul – igénytelenül végzi
- a tanult nyelvtani szabályokat: kiválóan – többnyire helyesen – a feladat nehézségétől függően változóan – még helytelenül alkalmazza

Értékelési szempontok **INFORMATIKA** tantárgyból:

- **A kitűzött feladatokat:** könnyen megérti - nehezen érti meg - sokszor plusz magyarázatra van szüksége
- **Az informatikai eszközök használata során:** határozott, magabiztos - érdeklődő, de bizonytalan - félénk, visszahúzó
- **Az operációs rendszer használata:** magabiztosan, rutinszerűen használja - bátran használja, de sokszor figyelmetlen, könnyen összezavarodik - bizonytalan
- **Alkalmazói rendszerek kezelésében:** önálló, magabiztosan dolgozik - kevés segítséggel, jól dolgozik - bizonytalan, indokolatlanul is segítséget kér - gyakran igényel segítséget - probléma esetén sem kér segítséget
- **Algoritmizálására jellemző:** könnyen felismeri az összefüggéseket - kis rávezetéssel képes az összefüggések felfedezésére - nehezen, hosszas rávezetés után ismeri csak fel az összefüggéseket

- **Informatikai gondolkodásának jellemzői:** - logikusan gondolkodik - minimális rávezetéssel képes logikusan gondolkodni - mechanikusan végezdolgokat, a szabályszerűségeket nem ismeri fel

1.8.A rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján enyhe fokban mozgássérült, hallássérült, látássérült (gyengénlátó) és beszéd fogyatékos tanulók fejlesztése

1.8.1. Mozgásfogyatékos

A NAT alkalmazása a helyi tanterv készítésénél

A helyi tanterv készítésénél a NAT-ban foglaltak az irányadóak, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak, és fejlesztendő képességek (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) mindenkor a tanulók fejlődésének függvénye. Az egyes műveltségi területekre vonatkozó ajánlások:

Magyar nyelv és irodalom

Az olvasás- és írástanítás - a helyesírásra és a tartalomra koncentrálnak - az egyénnek megfelelő tempó és segédeszköz kiválasztásával történjen. Egyes tanulóknál a gépi írás elsajátítása teremt lehetőséget az írásbeli kommunikációra. Mivel a beszéd formája a sérülés függvénye, ezért annak a tartalmi részére kerüljön a nagyobb hangsúly.

Élő idegen nyelv

A nyelvtanulás a továbbtanulás, a későbbi munkavállalás, az önbizalom növelésének fontos eszköze, ezért minden esetben szükség van a megszerzett nyelvtudás gyakorlati felhasználhatóságának egyénre szabott megfogalmazására.

Az olvasási és írásnehézségekkel küzdő gyermekek esetében az auditív tanulási módszerek nagyobb eredményességet tesznek lehetővé.

Matematika

Kiemelten szerepe van a tanítás során a sokoldalú érzékleti megerősítésnek.

A geometriai anyag gyakorlati részének tanítása a mozgásállapottól függően egyéni elbírálás alapján történjen, a sérültségnek megfelelő, egyénre adaptált eszközök használatával, mert ezek át tudják segíteni a tanulót a technikai nehézségeken.

Ember és társadalom

Szükség van a társadalmi tapasztalatszerzés hiányainak pótlására.

Meg kell ismertetni a tanulókkal a mozgáskorlátozottakra vonatkozó jogszabályokat és érdekvédelmi szerveződések.

Ember a természetben. Földünk és környezetünk

Az embertani, egészségügyi ismeretek tartalmazzák a tanuló diagnózisának ismeretét, az ezzel kapcsolatos egészségügyi feladatok és problémák kezelését.

Amennyiben a tanuló mozgásos ismeretszerzése gátolt, segédeszközök igénybevétele, a tanulási környezet megfelelő alakítása teremti meg a tapasztalás lehetőségét.

Művészetek

A mozgáskorlátozott tanuló harmonikus fejlődésének és önkifejezésének egyik fontos eszköze a zene, a mozgás a dramatikus interakció és az alkotás.

A felmentés bármely formája indokolatlan, minden esetben meg kell keresni azokat az eljárásokat, módszereket, testhelyzeteket, eszközöket, amelyeknek segítségével a tanuló alkotni képes.

Informatika

Az informatika tanítása szükség esetén az egyénre szabott, adaptált eszközök (pl. speciális egér, klaviatúravédő stb.) alkalmazásával történik.

Az információs-kommunikációs technológiák megismertetése, azok tanulóhoz igazított egyéni használatának megtanítása segítségével válik lehetővé az információszerzés, az önálló tanulás, a tanulók életminőségének a javítása.

Életvitel és gyakorlati ismeretek

Olyan ismeretek, tevékenységformák és eszközök használatának megtanítása szükséges, amelyeket a tanuló hasznosítani tud szabadideje eltöltése, pályaválasztása, önálló felnőtt élete, illetve a társadalomba való beilleszkedés során.

A mozgásállapot alapján kitűzött célok határozzák meg az egyéni képességekhez igazodó feladatokat, az egyéni fejlődéshez szükséges eszközök alkalmazását, az önállóság elérését segítő praktikumok elsajátítását.

Az életminőség javítását az segíti, ha a tanuló megismeri és gyakorolja a gyógyászati segédeszközök használatát, karbantartását és a velük való közlekedést.

Testnevelés és sport

A műveltségi terület elemei és feladatai az alábbiak szerint módosulnak.

Elemek

- a) a gyógytorna passzív és aktív eljárásai
- b) a fizioterápia módszerei és eljárásai
- c) korrekciós és gyógyászati segédeszközök alkalmazása
- d) hidroterápia és egyéb terápiás eljárások
- e) a testnevelés mozgásanyagának (gimnasztika, torna, atlétika, testnevelési és sportjátékok) sérülés- specifikusan adaptált formái
- f) adaptált sportfoglalkozások
- g) a mindennapos tevékenységek végzésére való mozgásos felkészítés és adaptív eszköz használatának megtanítása

Feladatok

- a) a károsodott mozgási és tartási funkciók helyreállítása, korrekciója, kompenzációja
  - b) a mozgásszervrendszer optimális működőképességének biztosítása
  - c) az állapotromlás, másodlagos károsodások megelőzése
  - d) a motoros képességek fejlesztése, fizikai kondíció növelése, egészséges életre nevelés, mozgásigény, mozgástudat kialakítása
  - e) a reális mozgásos éntudat kialakítása, önálló életvitelre elő- és felkészítés
  - f) tehetséggondozás különböző adaptált sportfoglalkozásokon keresztül
- A fejlesztési követelmények jelentős eltérései miatt a helyi tantervekben a testnevelés tantárgyi elnevezés helyett a *mozgásnevelés* elnevezés javasolt.

1.8.2. Gyengén látó

A NAT alkalmazása a helyi tanterv készítésénél

A helyi tanterv készítésénél a NAT-ban foglaltak az irányadóak, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak, és fejlesztendő képességek (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) mindenkor a tanulók fejlődésének függvénye.

A helyi tantervben az egyes tantárgyak témaköreire, azok tartalmára és követelményeire vonatkozó kerettantervi ajánlások a tanulók egyéni adottságainak figyelembevételével érvényesíthetők. Ha a tanulót állapota akadályozza a tananyag elsajátításában, akkor az Irányelvben megadott módosítások figyelembevételével javasolt a helyi tanterv elkészítése.

Az egyes műveltségi területekre vonatkozó ajánlások:

Magyar nyelv és irodalom

A gyengénlátásból, aliglátásból fakadó sajátos nehézségek miatt az olvasás-írás tananyagának elsajátításához az 1. és a 2. évfolyamon magasabb óraszám biztosítása javasolt. Az ismeretanyag elsajátításához rövidebb terjedelmű olvasmányok (kötelező olvasmányok) választása indokolt lehet, de a hosszabb művek esetében a hangos/digitális könyvek olvasása is megvalósítható. Az olvasási tempót érintő követelmények meghatározásakor szükséges a látásteljesítmény figyelembevétele. Az írás tanításánál törekedni kell az áttekinthető, rendezett, olvasható írásképre, amelyet a tanuló saját adottságainak megfelelő betűméretben és taneszközökkel teljesít.

Élő idegen nyelv

Az élő idegen nyelv tanulása a gyengénlátó és az aliglátó számára a látó társadalomba való beilleszkedést és az esélyegyenlőséget is célozza. Ennek érdekében kiemelten fontos a mindennapokban előforduló nehezített élethelyzetek gyors megoldását lehetővé tevő (információkérés, tájékozódás, segítségkérés, fejlett kommunikációs készség kialakítása az idegen nyelv használatában) tartalmak beépítése a helyi tantervbe.

Matematika

A tanítás során használt eszközök, és a követelmények meghatározásakor kiemelten figyelembe kell venni az alábbiakat:

- szemléltetéshez és a tanulói munkához speciális (adaptált) eszközöket kell használni (speciális vonalzó, körző stb.);
- a mérés, szerkesztés jelentősen függ a látássérülés mértékétől, ezért a pontosság szempontjából szükséges engedményeket tenni.

Ember és társadalom

A műveltségi terület tartalmának meghatározásakor az alábbiak beépítése szükséges:

- a gyengénlátó, aliglátó tanuló ismerje meg a látássérültekre vonatkozó jogi szabályozást, és tudja, hogyan élhet jogaival;
- ismerje a látássérültek érdekvédelmi szerveződéseit.

Ember a természetben

A teljes látást igénylő jelenségeket az ismeret szintjén kell biztosítani (fizikai, kémiai, biológiai jelenségek, pl. fénytán).

A tananyagba szükséges beépíteni a gyengénlátással kapcsolatos fizikai és biológiai ismereteket, valamint lehetőséget kell adni a tanári és a tanulói kísérletekben való aktív részvételre.

A követelmények tekintetében - a balesetek elkerülése érdekében - a tanulói kísérleteknél egyéni elbírálásra van szükség.

Földünk és környezetünk

A tartalom feldolgozása során biztosítani kell a gyengénlátók, aliglátók számára használható térképeket (lényegkiemelő, kontrasztos, esetenként tapintható jelzések stb.).

A követelményeknek ismeretanyag szempontjából teljes körűen, de a gyengénlátók, aliglátók által használt eszközzel kell eleget tenni.

Művészetek

A gyengénlátó, aliglátó tanuló az élet minden területén több nehézséggel küzd, mint az ép társai, ezért a készségek, képességek fejlesztése mellett kiemelten fontos a művészetek személyiségkorrekciós hatása.

Az *ének-zene* ismeretanyagában a hallásos tanulás kerül előtérbe.

A *dráma és tánc* a tanuló térbeni biztonságának, mozgásuk harmóniájának kialakításában, ön- és társismeretük kialakításában, kommunikációjuk fejlesztésében kiemelt szerepet kap.

A *vizuális kultúrán* belül a síkbeli ábrázolás mellett - elsősorban az aliglátók esetében - a hangsúly a térbeli plasztikus megjelenítésre (mintázás, makett, agyagozás stb.) helyeződik. Fokozottan érvényesül a jó minőségű eszközök biztosítása a látássérült gyermek számára megfelelő vizuális élmény megszerzéséhez. A szerkesztési feladatoknál a pontosság terén engedményeket kell tenni.

Informatika

A gépírás (billentyűzet) tanításának szerepe a gyengénlátó, aliglátó tanuló esetében kiemelten fontos annak érdekében, hogy a mindennapi életben

adódó írásbeli feladatait (dolgozat, önéletrajz stb.) esztétikus külalakban készíthesse el. A számítástechnika tanítása során az aliglátók számára speciális hangjelzős és tapintásos információt adó készülékek alkalmazása szükséges.

A könyvtárhasználat az iskolai könyvtár használatára korlátozódik azzal a kiegészítéssel, hogy a gyermek tanuljon meg ismeretlen könyvtárban segítséget kérni és ezúton tájékozódni. Lehetőség szerint ismerje a hangos könyvtárat és igénybevételét.

Életvitel és gyakorlati ismeretek

A műveltségi terület alapját a NAT-ban megfogalmazottak jelentik, fokozottabb hangsúlyt kapnak azonban a személyiségállapothoz igazított életviteli technikák.

A műveltségi terület tartalmába mindazon ismeretek beépülnek, melyek a gyengénlátó tanulók mindennapi életvezetéséhez mind teljesebb önálló életviteléhez szükségesek, illetve alakítják későbbi pályaválasztásukat.

Testnevelés és sport

A gyengénlátó, aliglátó tanulók az állapotuknak megfelelő speciális mozgásnevelésben vesznek részt. A helyi tanterv a testnevelés NAT-ban meghatározott fejlesztési feladatai közül tartalmazza a nem ellenjavalltakat, valamint a diagnózis ismeretében ajánlott speciális tartalmakat, beépítve a gyógy-testnevelési eljárásokat. A speciális tartalmak kialakításánál figyelemmel kell lenni:

- a mozgás-látás koordinációjának fejlesztésére,
- a helyes testtartást segítő gyakorlatokra és a meglévő mozgásszervi betegségek korrekciós gyakorlataira.

A követelmények meghatározása mindig a gyermek egyéni állapotától függ, a látásteljesítmény, a szembetegség kihatásai és a társuló mozgásszervi betegség figyelembevételével.

Amennyiben lehetőség van rá, meg kell ismertetni a gyengénlátó, aliglátó tanulót a látássérültek sportolási lehetőségeivel és biztosítani kell az abban való részvételt (pl. atlétika, csörgőlabda, úszás).

1.8.3. Hallássérült

A NAT alkalmazása a helyi tanterv készítésénél

A helyi tanterv készítésénél a NAT-ban foglaltak az irányadóak, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak és fejlesztendő képességek (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) mindenkor a tanulók fejlődésének függvénye.

A helyi tantervben az egyes tantárgyak témaköreire, azok tartalmára és követelményeire vonatkozó kerettantervi ajánlások a tanulók egyéni adottságainak figyelembevételével érvényesíthetők, a tanítási-tanulási folyamat azonban zömében speciális pedagógiai módszerrel és eszközzel

irányított. Ha a tanulót állapota akadályozza, akkor az *Irányelvben* megadott módosítások figyelembevételével javasolt a helyi tanterv elkészítése.

Az egyes műveltségi területekre vonatkozó ajánlások:

Magyar nyelv és irodalom

- A műveltségi terület fejlesztési feladatainak megvalósítása során komplex nyelvi fejlesztés is történik, speciális feladatokkal, módszerekkel a nyelvi kommunikáció mind teljesebb értékű elsajátításáért.

Élő idegen nyelv

A tanítási módszerek és a tartalom megválasztásánál a hallásállapotra, a nyelvhasználat nehezítettségére figyelemmel kell lenni.

A *Dráma és a tánc* sokoldalú személyiségfejlesztő lehetőségeinek kiaknázása a rehabilitációs célok megvalósításához is hozzájárul.

18.4.. Beszéd fogyatékos

Az egyes műveltségi területekre vonatkozó ajánlások

Magyar nyelv és irodalom

A műveltségi területhez kapcsolódó tananyag tartalmát, a fejlesztésre fordított időt a sérülés jellege, mélysége, prognózisa befolyásolhatja. A Magyar nyelv és irodalom, a Művészetek, a Testnevelés és sport, valamint az Élő idegen nyelv fejlesztési feladatainak megvalósítása kíván nagyobb figyelmet, a beszéd fogyatékos típusától függően az egyes témakörök között hangsúlyeltolódások válhatnak szükségessé. Néhány szempont azonban általánosítható:

- olvasás-, írástanítási módszerként beszéd fogyatékos tanulók esetében a hangoztató-elemző, illetve a diszlexia-prevenációs olvasástanítási módszer ajánlott,
- a súlyos beszéd fogyatékos tanulók anyanyelvi fejlesztésében hosszabb begyakorlási, érési szakaszok tervezendők,
- az anyanyelvi fejlesztés, gondozás a nevelés minden színterén és helyzetében, az oktatás teljes időtartama alatt központi szerepet játszik.

Művészetek, testnevelés és sport

Mindkét műveltségi terület jól szolgálja a fejlesztés másik nagy területének, a téri orientáció, mozgás-, ritmus-, beszédkoordináció követelményeinek megvalósítását. A dráma és a tánc kiemelt szerepet kap a rehabilitációs célú feladatok megvalósításában is.

Élő idegen nyelv

A beszéd fogyatékos típusához igazodó módszerek - pl. dadogók esetében az írásbeliség, diszlexiás tanulóknál pedig az auditív módszerek - elsőbbségét szükséges biztosítani.

2.A tanulás és nevelés értékelése, ellenőrzése

2.1. Az ellenőrzés területei:

- alapkészségek és képességek
- értelem és gondolkodás fejlesztése
- **anyanyelvi képességek kompetenciák fejlesztése (minden tantárgyban kiemelt feladat)**
- megismerési módszerek megtanulása

2.2. Értékelési rendszer

2.2.1 Az értékelés célja és feladata:

- a visszajelzés biztosítása a tanár és a tanuló számára
- következtetés a tanítás, a tanulás hatékonyságára
- **az egyéni eredmények viszonyítása a korábbi teljesítményekhez**
- a tantervi követelményekhez viszonyított tényleges teljesítmények minősítése érdemjeggyel

2.2.2. Az értékelés módjai: (diagnosztikus, formáló - segítő, összegző)

- *Szóbeli:* tanítási órákon feldolgozott ismeretek rendszeres ellenőrzése
- *Írásbeli:* a tanult ismeretek gyakorlottságának írásban történő ellenőrzése.
- *Gyakorlati:* kísérletekben, mérésekben, mozgástechnikákban, manipulatív tevékenységekben elért gyakorlottság mérése.

2.3. Értékelés a nevelés folyamatában

2.3.1. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái, a tanuló magatartása, szorgalma értékelésének és minősítésének követelményei és formái

2.3.2.. Magatartásból adott érdemjegyek feltételei

Példás

A házirendet betartja:

- fegyelmezett
- megbízható
- pontos
- a közösség alakítását, fejlődését jó kezdeményezéseivel, véleményével elősegíti
- felnőttekkel és társaival szemben tisztelettudó, együttműködő.

Jó

A házirendet betartja:

- általában fegyelmezett, megbízható, pontos
- részt vesz a közösségi életben, a rábízott feladatokat elvégzi

- felnőttekkel és társaival szemben tisztelettudó, törekszik az együttműködésre.

Változó

A házirendet csak ismételt, állandó figyelmeztetéssel tartja be.

- fegyelme ingadozó, munkája pontatlan
- a közösségi munkában vonakodva vesz részt, társaival közömbös
- nevelőivel, társaival, szüleivel csak időszakonként működik együtt.

Rossz

A házirendet nem tartja meg, ismételt figyelmeztetések ellenére sem.

- fegyelmezetlen, durván beszél, verekszik
- közösségi munkát nem végez, fejlődését hátráltatja
- nevelőivel, társaival, szüleivel szemben tiszteletlen, nyegle.

2.3.3..Szorgalomból adott értékelés feltételei

Példás

- Munkavégzése pontos, megbízható.
- Minden tárgyban elvégzi feladatait.
- Tudása bővítését igényli.
- Munkájában önálló.
- Kötelességtudata magas fokú.
- Munkatempója jó.

Jó

- Az órákon figyel, házi feladatait elvégzi.
- Ösztönző hatásokra rendszeresen dolgozik és ellenőrzi magát.
- Érdeklődése nagyrészt az iskolai tananyag keretein belül marad.

Változó

- Munkája ingadozó, időszakonként dolgozik, máskor figyelmetlen.
- Önállóan, utasításra kezd munkához.
- Nem ellenőrzi önmagát.

Hanyag

- Figyelmetlenül dolgozik, megbízhatatlan.
- Feladatait nem végzi el.
- Nem törődik kötelességeivel.

2.4. Értékelés a tanítás, tanulás folyamatában

2.4.1. Az értékelés lehetséges módjai:

- rendszeres szóbeli visszajelzés,
- rendszeres szóbeli feleltetés,

- írásbeli ellenőrzés tananyagrészek lezárásakor,
- témazáró feladatlapok megoldása témakörönként,
- osztályonkénti év végi felmérés,
- évfolyamonként és tantárgyanként egységes felmérés a NAT tananyagára épülően összeállított optimális követelmények alapján.

2.4.2. Érdemjegyek, osztályzatok

Az érdemjegy visszajelentő, informatív értékű, a tanulói részteljesítmény és az adott témához tartozó tantervi követelmények összehasonlításának eredménye.

Az osztályzat, amit a bizonyítványba írunk, összefoglaló képet ad a tanuló neveltségi szintjéről, összteljesítményéről. Minősíti a tanulót.

Jeles (5)

- A tantervi követelményeknek kifogástalanul eleget tesz.
- A tananyagot ismeri, érti, tudja és alkalmazza.
- Pontosan, szabatosan fogalmaz.

Jó (4)

- A tantervi követelményeknek megbízhatóan, csak kevés és jelentéktelen hibával tesz eleget.

Közepes (3)

- A tantervi követelményeknek pontatlanul tesz eleget.
- Nevelői segítségre többször is rászorul.

Elégséges (2)

- A tantervi követelményekből a továbbhaladáshoz szükséges minimális ismeretekkel, jártassággal rendelkezik.
- Fogalmakat nem ért, önálló feladatvégzésre nem képes.

Elégtelen (1)

- A tantervi követelményeknek a minimumát sem tudja.
- Ennek eleget tenni nevelői útbaigazítással sem képes.

2.4.3.Érdemjegyek bejegyzési módzatai

Szóbeli feleletek - kék tintával.

Írásbeli feleletek - kék tintával.

Írásbeli témazárók, illetve dolgozatok - piros tintával. (azonos értékű a többi jeggyel, de ha a tanuló kétesre áll, lefelé vagy felfelé döntő értékű)

Az iskolai feleletek, dolgozatok, témazárók érdemjegyét az osztálykönyvbe való bejegyzéssel egyidejűleg jegyezzük az ellenőrző könyvbe (keltezés, téma, aláírás).

2.4.4. Írásbeli munkák százalékos értékelése:

- 90-100% =5
- 78- 89% =4
- 58- 77% =3
- 38- 57% =2
- 37% =1

2.4.5. Belső vizsgarendszer:

- zenei osztályokba felvételi meghallgatás, képességmérés
- magántanulók, hiányzó tanulók félévenkénti vizsgáztatása vagy havonkénti beszámoltatása
- pótvizsgák augusztusban

2.4.6. Az alsó és felső tagozat értékelése:

Értékelés az alsó tagozaton az 1 - 3. évfolyamon és a 4. évfolyamon félévkor szóveges minősítéssel történik.

Negyedik évfolyam évvégén – minden tantárgyból jegyet kap, kivéve az informatika (itt szóveges értékelés).

Értékelés: a felső tagozaton: minden évfolyamon minden tárgyból jegyet kap.

Az 5. – 6. évfolyamon a nem szakrendszerű oktatásban résztvevő tanulók 5. évfolyamon félévkor és év végén, valamint 6. évfolyamon félévkor szóveges értékelést kapnak.

2.5. Az iskola ellenőrzése és értékelése**2.5.1 A nevelés területeinek ellenőrzése****2.5.1.1. A vizsgálat területei:**

- Eszmei magatartás (humanizmus, kollektivizmus, hazafiság)
- Társadalmi magatartás
(közösségi magatartás, felelősség, fegyelem, nyitottság)
- Interperszonális (viszony másokhoz)
(személyes méltóság, egészség, tulajdonvédelem, meggyőződés, szokások tisztelete, együttérzés, segítség)
- Intraperszonális (viszony önmagához)
(személyes méltóság, önmegismerés, önkontroll, önfejlesztés, önállóság)
- Kulturális magatartás
(értékek, ismeretek tisztelete, érdeklődés, nyitottság, tolerancia)
- A természet világához való viszony
(szépsége, szeretete, harmonikus kapcsolat)

2.5.1.2. A mérés módszerei

- megfigyelés
- kérdőív
- helyzetelemzés
- a tanulók helytállása
- szituáció-elemzés

2.5.1.3. A mérés főbb szintjei

- Negyedik osztály vége.
- Hatodik osztály vége
- Nyolcadik osztály vége (komplex vizsgálat).
- Ezen kívül az osztályfőnökök saját terveikben - az osztály neveltségi mutatóinak megfelelő módszerekkel - az általuk meghatározott időben méréseket végeznek.
- Nem szakrendszerű oktatáshoz a 4. osztályok országos mérése májusban.

2.5.2. Modul tantárgyak értékelése:

A modul tantárgyakat integráltan tanítjuk, kapcsolva a tantárgyakhoz.

- magyar nyelv és irodalom+dráma-hon-és népismeret
- történelem+ember-és társadalomismeret
- ének-zene+tánc
- természetismeret+egészségtan
- rajz+mozgókép-és médiaismeret
- informatika

Az integrálás miatt a modulok értékelése az adott tantárgy értékelésében azonos súllyal számít, ill. épül be.

2.5.3. Az iskolai írásbeli beszámoltatások formái, rendje

Fajtái:

- 1 vagy 2 anyagnak az írásbeli számonkérése
- részanyag számonkérése – röpdolgozat
- szódolgozat
- nagyobb témakör számonkérése – nagydolgozat

Formái:

- fogalmazás, leíró jellegű írásbeli munka
- esszé
- teszt
- feladatok önálló megoldása, kidolgozása
- rajz készítése
- számítógéppel elkészíthető munka

Rendje:

- A legkisebb tananyagot magába foglaló röpdolgozat, szódolgozat, egy tananyag írásban történő számonkérése bármelyik órán előfordulhat.
- A nagyobb volumenű dolgozatok megíratásának idejét, formáját, tartalmát a szakmai munkaközösségek a tanév elején megbeszélik, idejét, helyét a tanmenet tartalmazza.
- Adott napon alsó tagozaton és 5 – 6. osztályban 1 nap csak egy dolgozat íratható, 7 – 8. évfolyamon pedig kettő. Naplóban előre jelezni kell.
- Minden témazáró dolgozatot javításnak kell követnie, ahol az értékelés szempontjait és a hibákat meg kell beszélni a tanulókkal.
- A pontozásnál az átváltó kulcsot minden esetben ismertetni kell a tanulókkal.
- A megíratott kis és nagydolgozatokat két héten belül ki kell javítani és a naplóban, ellenőrzőben dokumentálni kell.
- Javításra lehetőséget kell adni.
- Mennyisége a 45 perces órában megoldható legyen.
- Az éves munkaterv és a szakmai munkaközösségek munkatervei rögzítik az ellenőrzés szükségességét.
- Az elért eredmények az éves munka pedagógiai értékelésében fontosak (mit értünk el, mit kell fejlesztenünk, hol vannak még hiányosságok?).
- országos mérés napján a 4., 6. és 8. évfolyam tanulói mentesülnek a tanítási órák alól, csak kóruspróbán illetve testnevelés-sportfoglalkozáson vesznek részt a mérés befejezése után

3. Az otthoni felkészüléshez előírt feladatok meghatározása (írásbeli – szóbeli)

Az iskolában megtanult, megértett új anyag bevééséhez, begyakorlásához szükség van az otthoni házi feladatokra – írásbeli, szóbeli munkára egyaránt.

Elvei:

- a házi feladat nem lehet önálló új anyag feldolgozása
- csak a mélyítést, gyakorlást szolgálhatja
- figyeljünk arra is, hogy nem csak egy tárgyból kell készülnie a tanulónak
- ha otthoni vagy könyvtári kutatómunkát adunk a tanulónak, mindig egyértelműen, világosan fogalmazzuk meg számára a feladatot
- házi dolgozatra, kötelező olvasmány feldolgozására hosszabb időt adjunk, de többször is, és időben figyelmeztessük a beadási határidő végére
- negyedik évfolyamtól hétvégére is adhatunk házi feladatot gyakorlási célból

Mértéke:

- a házi feladatot minden órára meg kell tervezni az órai munkára való felkészülésünkkor

- a feladatokat mindig előre meg kell oldani – ezzel az időt is ki tudjuk számolni, és a hibákat is előre javíthatjuk
- ha szorgalmi feladatot adunk, mindig értékeljük a megoldásokat és azt is, hogy foglalkozott vele
- minden feladott házi feladatot a következő tanórán meg kell beszélni, és ezzel nem telhet el a tanóra
- iskolai szünetekre ne adjunk házi feladatot, vagy csak szorgalmi feladatot.
- országos mérés előtti napon ne adjunk házi feladatot

4. A tanuló fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek

Olyan mérési módszereket dolgoztunk ki, melyek képet adnak a tanulók funkcionális állapotáról, teherbíró képességükről. A méréseket kétszer végezzük el, ősszel és tavasszal, melynek alapja egy központilag meghatározott teljesítmény lista.

A mért eredményekből megállapítjuk a fejlődést, de megmutatják az eredmények a hiányosságokat is. Az értékelésnél a legfontosabb szempont a tanulóknak önmagukhoz mért fejlődése. Az eredményeket motiváló tényezőként használjuk.

Mérési szempontok:

- 2000 m-es síkfutás
- 100 m-es síkfutás
- hason fekvésből törzsemelés
- hanyatt fekvésből felülés
- helyből távolugrás
- fekvőtámaszban karhajlítás

5. Az alkalmazandó tankönyvek, tanulmányi segédletek kiválasztásának elvei és a tankönyvek ingyenes igénybevételeinek biztosítása

A munkaközösségek minden évben a tantervi követelmények figyelembevételével határozzák meg.

- az egyes évfolyamok tankönyvei egymásra épülők legyenek, lehetőleg az egy műveltségi terület tárgyait azonos tankönyvcsaládból tanítsuk,
- feleljen meg a gyermek életkori sajátosságainak,
- tartalmazza a minimum követelményeket és a tantárgy célját,
- igazodjon a műveltségi területek évfolyamszintű feldolgozásához,
- fogalmazzon világosan, legyen tagolt, tartalmazza a szükséges ábrákat, képeket,
- figyelembe kell venni a különböző tárgyak anyagának egymásra épülését,

- utaljon a más tárgyakkal való összefüggésekre,
- lehetőleg tartozzon hozzá munkafüzet, mely lehetővé teszi a gyerekek differenciált foglalkoztatását (a munkafüzet tartalmazzon egyszerű és bonyolultabb gyakorló feladatokat és gondolkodtató, kreativitást igénylő feladatokat, érvényesüljön benne a fokozatosság elve),
- egyes tárgyakkal legyen hozzá hanganyag,
- tartalmazzon kiegészítő részeket, érdekességeket, melyre a tanuló önálló búvárkodás során is rácsodálkozhat,
- a szülő tudja követni és segíteni gyermeke munkáját a tankönyv alapján,
- legyen alkalmas önálló tanulásra,
- igazodjon az iskola profiljához,
- legyen esztétikus,
- ne legyen az átlagosnál drágább,
- a törvényben meghatározott tankönyvek közül kerüljön ki.

Az arra rászoruló tanulók (törvény!) a tankönyvet ingyen kapják meg és a tankönyvesomag az ő tulajdonuk marad (a további tanévben még használják).

Az évfolyamot megismétlő tanulók csak a munkafüzeteket kapják ingyen.

Szükség esetén a könyvtárban lévő tanári példányokból is lehet kölcsönözni.

6. Tantárgyszerkezet, óratervek

Iskolánkban a tanítás tantárgyi rendszerben történik.

A modulok beépülnek 1-1 tantárgyhoz, 1 modul pedig önálló maradt (informatika)

Az évfolyamok szerinti óratervek készítésénél figyelembe vettük:

- az alapműveltség elsajátításához (magyar, történelem, matematika, idegen nyelv) szükséges tárgyakat
- a hagyományoknak megfelelően az emelt szintű tantárgyakat (éneke-zene, idegen nyelv, informatika)
- a választható órakeret mellett lehetőség van a csoportbontásokra, a felzárkóztatásra, a tehetséggondozásra, továbbá 5. és 6. évfolyamon a nem szakrendszerű oktatásban lehet csoportot bontani.

7. Kötelező órák, választható órák:

7.1. Alsó tagozaton a kötelező órák száma az 1. 2. 3. évfolyamon heti 20 óra/oszt., 4. évfolyamon heti 22.5 óra/oszt., a választható órák száma heti 2 óra/oszt.

A tanulók számára választható óráként az „a” osztályban az angol/francia órát, az informatikát és a matematikát kínáljuk fel. A „b” osztályban az éneke-zene órákat magasabb óraszámban tanulhatják a tanulók.

7.2. A felső tagozaton az 5. és 6. évfolyamon az „a” osztályban az angol/francia nyelv, illetve az informatika órákat ajánljuk fel választásra, a „b” osztályban az ének-zene óraszámokat növeljük.

7. és 8. évfolyamon belépett még a rajz is választható tantárgyként.

7.3. Az iskola igazgatója minden év április 15-éig elkészíti és közzéteszi a tájékoztatót azokról a tantárgyakról, amelyekből a tanulók tantárgyat választhatnak. A szülőkkel a kötelező és választható órákat a beiratkozáskor újra ismertetjük.

7.4. Azok a tanulók, akik nem tudják, vagy nem szeretnék folytatni az emelt szinten az adott tantárgy tanulását, alap szinten tovább tanulhatják, értékelésük is így történik.

8.2. Felső tagozat

a., Modulok

évfolyam osztályok	5		6		7		8	
	a	b	a	b	a	b	a	b
magyar – tánc és dráma	0,5	0,5						
éneke-zene – tánc és dráma	0,5	0,5						
magyar – hon és népismeret			1	1				
történelem – ember és társadalomismeret					1	1		
természetismeret – egészségtan			0,5	0,5				
mozgóképek és médiaismeret – rajz							1	1
informatika – informatikatanítás			0,5	0,5				
Összes	1	1	2	2	1	1	1	1

b., Választható órák

évfolyam osztályok	5		6		7		8	
	a	b	a	b	a	b	a	b
informatika	1	-	1	-	-	-	-	-
rajz-és viz.izm.	-	-	-	-	0,5	0,5	0,5	0,5
magyar ny.és i.	-	-	-	-	0,5	0,5	0,5	0,5
matematika	-	-	-	-	-	-	-	-
éneke-zene	-	3	-	3	-	3	-	3
francia nyelv	-	2	-	2	-	3	-	3
angol nyelv	2	-	2	-	3	-	3	-
természetismeret	-	-	-	-	-	-	-	-
kémia	-	-	-	-	-	-	-	-
biológia	-	-	-	-	-	-	-	-
földrajz	-	-	-	-	-	-	-	-
összes	3	3	3	3	4	4	4	4

8.3. TANTÁRGYI STRUKTÚRA

1. Magyar nyelv és irodalom (1-8.)
kommunikáció, dráma, könyvtárhasználat, hon és népismeret
2. Élő idegen nyelv (1-8.)
emelt szintű francia (5-8.) előkészítő szakasz (1-4.)
emelt szintű angol (5-8.) előkészítő szakasz (1-4.)
3. Matematika (1-8.)
4. Környezetismeret - természetismeret (1-6.)
emberismeret, társadalmi ismeretek
fizikai kölcsönhatások
egészségtani alapismeretek
5. Történelem (5-8.)
emberismeret, társadalmi ismeretek, jelenismeret, etika
6. Ének-zene (1-8.)
tánc - dráma
ének-zene emelt szinten (4-8.) előkészítő szakasz (1-3.)
ének-zene alap szinten (1-8.)
7. Földrajz (7-8.)
természetismeret, földünk és környezetünk, gazdasági ismeretek
8. Biológia (7-8.)
természetismeret, biológia, egészségtan
9. Fizika (7-8.)
ember és természet
10. Kémia (7-8.)
ember és természet
11. Rajz (1-8.)
vizuális kultúra, mozgókép és médiaismeret
12. Számítástechnika (1-8.)
informatika, könyvtárhasználat

13. Technika (1-8.)

életvitel és gyakorlati ismeretek (1-8.)

technika, (1-4.)

technika, háztartástan (5-8.)

14. Testnevelés (1-8.)

15. Osztályfőnöki (5-8.)

életvitel és gyakorlati ismeretek, pályaorientáció, emberismeret, ember és társadalom, kommunikáció, egészségnevelés

8.4.

Óratervek alsó tagozat (a 2008/2009-es tanévtől 1. és 5. évfolyamon indulnak)

Tantárgyak	1.		2.		3.		4.	
	a	b	a	b	a	b	a	b
	angol/francia	ének-zene	angol/francia	ének-zene	angol/francia	ének-zene	angol/francia	ének-zene
Magyar nyelv és irod.	8	8	8	8	8	8	7	7
Angol nyelv	1(v)	-	1(v)	-	1(v)	-	3+1(v)	3
Francia nyelv	-	1(v)	-	1(v)	-	1(v)	-	3+1(v)
Matematika	4+0,5 (V)	4	4+0,5(V)	4	4	4	3+1(V)	3
Informatika	0,5(V)	-	0,5(V)	-	0,5(V)	-	0,5(sz)	-
Környezetismeret	1+0,5(sz)	1	1+0,5(sz)	1	1,5	1,5	2	2
Ének-zene	1	2(V) 1+0,5sz	1	2(V) 1+0,5sz	1,5	1,5+ 1,5 (V)	1,5	2(V) 1,5+0,5 (sz)
Rajz és vizuális kultúra	1,5	1,5	1,5	1,5	1+0,5(v)	1+0,5(v)	1,5	1,5
Technika	1	1	1	1	1	1	1	1
Testnevelés	2,5+0,5(sz)	2,5+0,5(sz)	2,5+0,5(sz)	2,5+0,5(sz)	3	3	2+0,5(sz)	2+0,5(sz)
Szabadon tervezhető	1	1	1	1	0	0	1	1
Kötelező óra	20	20	20	20	20	20	22,5	22,5
Választható óra	2	2	2	2	2	2	2	2
Összes óra	22	22	22	22	22	22	24,5	24,5

Óratervek felső tagozat

Tantárgyak	5.		6.		7.		8.									
	a	b	a	b	a	b	a	b								
	angol/francia	ének-zene	angol/francia	ének-zene	angol/francia	ének-zene	angol/francia	ének-zene								
Magyar nyelv és ir. +dráma+hon és népi.	4+0,5(m)		4+0,5(m)		4+1(m)		4+1(m)		3,5+0,5 (v)		3,5+0,5(v)		3,5+0,5 (v)		3,5+0,5 (v)	
Történelem – társ. ism. és etika	2		2		2		2		2+1(m)		2+1(m)		2		2	
Angol nyelv	3+2(v)	-	3	3+2(v)	-	3	3+3(v)	-	3	3+3(v)	-	3	3+3(v)	-	3	3
Francia nyelv		3+2(v)	-	-	3+2(v)	-	-	3+3(v)	-	-	3+3(v)	-	-	3+3(v)	-	-
Matematika	4		4		3		3		3,5		3,5		3,5		3,5	
Informatika	1(v)		-		1(v)+0,5(m)		0,5(m)		1		1		1		1	
Természetismeret és egészségtan	2		2		2+0,5(m)		2+0,5(m)		-		-		-		-	
Fizika	-		-		-		-		1,5		1,5		1,5		1,5	
Biológia	-		-		-		-		1,5		1,5		1,5		1,5	
Kémia	-		-		-		-		1,5		1,5		1,5		1,5	
Földünk és környezetünk	-		-		-		-		1,5		1,5		1,5		1,5	
Ének-zene – tánc	1+0,5(m)		1+0,5(m) +3(v)		1		1+3(v)		1		1+3(v)		1		1+3(v)	
Rajz – mozgóképkultúra	1,5		1,5		1,5		1,5		0,5+0,5(v)		0,5+0,5(v)		0,5+0,5(v)+1(m)		0,5+0,5(v)+1(m)	
Technika	1		1		1		1		0,5		0,5		0,5		0,5	
Testnevelés	2,5		2,5		2,5		2,5		2,5		2,5		2,5		2,5	
Osztályfőnöki	0,5		0,5		0,5		0,5		0,5		0,5		0,5		0,5	
Szabadon tervezhető	0		0		0		0		0		0		0		0	
Kötelező óra	22,5		22,5		22,5		22,5		25		25		25		25	
Modulok																
Tánc és dráma – magyar, ének	1		1		-		-		-		-		-		-	
Hon és népismeret – magyar	-		-		1		1		-		-		-		-	
Informatika	-		-		0,5		0,5		-		-		-		-	
Ember és társadalom – történelem	-		-		-		-		1		1		-		-	
Mozgóképkultúra – rajz	-		-		-		-		-		-		1		1	
Egészségtan – természetismeret	-		-		0,5		0,5		-		-		-		-	
Választható órák	3		3		3		3		4		4		4		4	
Összes óra	25,5		25,5		25,5		25,5		29		29		29		29	

Záró rendelkezések

A pedagógiai program hatálya:

A pedagógiai program személyi és területi hatálya kiterjed az egész iskolára, az iskola külső rendezvényeire, tanórán és iskolán kívüli foglalkozásaira, az iskola összes tanulója, dolgozója, továbbá az itt pedagógiai tevékenységet ellátó más természetes személyre.

A pedagógiai program érvényessége:

Hatálybalépésének ideje: 2010. szeptember 01., ezzel egyidejűleg a 2008. szeptember 1-én kelt és jóváhagyott pedagógiai program hatályát veszti.

A pedagógiai program felülvizsgálata

A pedagógiai programban megfogalmazottak végrehajtását és megvalósítását a nevelő testület a tanév munkarendjében meghatározott időpontokban folyamatosan értékeli, és javaslatot tesz az esetleges módosításokra.

A HPP-t és HTT-t ötévente áttekinti a nevelőtestület és módosítja a törvényi változásoknak megfelelően.

A pedagógiai program módosítása

1. A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet:
  - az iskola igazgatója;
  - a nevelőtestület bármely tagja;
  - a nevelők szakmai munkaközösségei;
  - a szülői munkaközösség;
  - az iskola fenntartója.
2. A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el, és az a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.
3. A módosított pedagógiai programot a jóváhagyást követő tanév szeptember első napjától kell bevezetni.
4. Központi intézkedés, vagy jogszabályváltozás esetén is szükségessé válik a program felülvizsgálata és módosítása.

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

1. Az iskola pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.
2. A pedagógiai program egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézménynél tekinthető meg:
  - az intézmény fenntartójánál
  - igazgatónál
  - könyvtárban
  - tanári szobában
  - iskola titkárságán
  - az iskola honlapján

Budapest, 2010. május 10-én

PH .....

Fehér Adrienne
igazgató

A pedagógiai program legitimációja

1.) Jelen Pedagógiai Programot a diákokat képviselő tanulók a 2010. május 11- én tartott küldöttgyűlésen megismerték, véleményezési jogukkal éltek.

Budapest, 2010. május 11-én

.....
DÖK elnök

.....
DÖK segítő tanár

2.) Jelen Pedagógiai Programot a szülői közösség képviselőjében eljáró Szülői Választmány 2010. május 10-én tartott ülésen megismerte, a szülők véleményezési jogukkal éltek.

Budapest, 2010. május 10-én

.....
Szülők képviselőjében SZMK elnök

3.) Az iskola egészségnevelési programját jónak tartom, az abban foglaltakkal egyetértek.

Budapest, 2010. május 18-án

Dr.....
Iskola egészségügyi szolgálat vezetője
(iskolaorvos)

4.) A 2010.II. iktatószámú Pedagógiai Programot, a nevelőtestület megismerte a kiegészítésekkel együtt, az abban foglaltakkal egyetértett és 100%-os igenlő szavazattal elfogadta az iskola Helyi Pedagógiai Programját és Helyi Tantervét.

Budapest, 2010. május 10-én

.....
Nevelőtestület képviselőjében

5.) A Budapest Főváros VI. kerület Terézváros Önkormányzata, mint fenntartó 2010. június.....-én megtartott Képviselő-testületi ülésén megtárgyalta és .../2010. (.....) számú határozatával jóváhagyta.

Budapest, 2010. június ....-én

PH .....
Fehér Adrienne
Igazgató

A pedagógiai program legitimációs eljárásának lefolytatását igazoló nyilatkozatok (jegyzőkönyvek) a pedagógiai program 1. számú mellékletében találhatóak.